

VEČERNIK

POSTNINA PLAČANA V GOTOVINI

Leto XIV.
Štev. 268

TELEFON UREDNIŠTVA: 25-67
TELEFON UPRAVE: 25-67 in 28-67
TELEFON OGLASNEGA ODDELKA: 25-67
Poslovalnica Ljubljana, Frančiškova 6. tel. 46-91
Poslovalnica Celje, Prešernova 3. telefon 280

Maribor, ponedeljek 25. novembra 1940

NAROCNINA NA MESEC
Prelema v upravi ali po pošti 14 din.
Dostavljen na dom 16 din. tujina 30 din.
POSTNI ČEKOVNI RACUN: 11.400

Cena
din 1.—

Nadaljevanje grške ofenzive

Grki zavzeli Pogradec ob Ohridskem jezeru in napredujejo v smeri Elbasana — Zahodno od Korice so prekoračili drugo obrambno črto in zasedli Muskopolje — Na jugu obkoljujejo Argirokastro in napredujejo iz Konispolisa na sever — Italijani poročajo samo na kratko o rednem premiku svojih čet

CARIGRAD, 25. novembra. ZPV. Napredovanje grških čet v Albaniji se še vedno nadaljuje. V zahodni smeri čez Korico so dosegli in zavzeli Grki kraj Muskopolje, ki leži 16 km zahodno od Korice, ali okoli 35 km zračne črte od grško-albanske meje. S tem so Grki prekoračili gorovje Gren, ki je tvorilo drugo italijansko obrambno črto. Italijani se umikajo na tretjo, zadnjo utrjeno obrambno črto. Po zavzetju Podgradca ob Ohridskem jezeru, ki leži okoli 35 km zračne črte severozahodno od Korice, so grške čete po zadnjih poročilih napredovale okoli 10 km, kar bi pomenilo, da so dosegle na južne grebene Mokre planine zahodno od Ohridskega jezera. Tam se vrši umik italijanske vojske v smeri na Elbasan, od katerega so Grki oddaljeni manj ko 40 km zračne črte. Na osrednjem bojišču so Grki dosegli Premete ob reki Vojusi, kraj, ki leži 28 km daleč od albansko-grške meje proti severu in in severovzhodno od Argirokastro, katerega Grki obkoljujejo z juga in zahoda. Na zahodu, ob morju, se nadaljuje grško napredovanje iz Konispolisa proti severu. Nasledki italijanskega umika bodo vidni šele v par dneh, ko bo ugotovljeno, kje bodo Italijani formirali novo obrambo.

Poročila s posameznih grških bojišč

ITALIJANSKO URADNO POROČILO
RIM, 25. nov. Stefani. Italijanski glavni stan je izdal včeraj sledeče uradno vojno poročilo z grške fronte: Na grški fronti je sovražnik zmanjšal poskušal preprečiti manevre naših čet, ki se v redu nadaljujejo. Naše lovske formacije so nad vodami Pantelerie sestrelile neko angleško vodno letalo vrste Blenheim.

GRŠKO URADNO POROČILO
ATENE, 25. nov. Ag. d. At. Grško napredovanje se nadaljuje na vsej fronti.

Med Korico in Pogradcem je bilo zajetih 1500 vojakov in 12 težkih topov. Grška in angleška letala so bombardirala tri italijanske kolone na umiku. Konjenica je zasedla Moskopolje, 16 km severozahodno od Korice. V Epiru je zaseden kraj Konispolis ter se vrši napredovanje v smeri Argirokastro.

ANGLEŠKA POROČILA

ATENE, 25. nov. Reuter. Napredovanje grške vojske v Albaniji se nadaljuje.

Nekatere vesti vedo povedati, da je močan oddelek grške vojske vkorakal v Pogradec ob Ohridskem jezeru ter da je grška konjenica zavzela kraj Moskopolje, 16 km zahodno od Korice, ter nadaljuje napredovanje po dolini do reke Devoli. Na južnem sektorju so Grki zavzeli albanski kraj Konispolis. Angleška in grška letala so napadla veliko italijanskih oporišč. Letališče v Argirokastri stoji tik pred padcem v roke grške vojske.

ATENE, 25. nov. Reuter. Čeprav grško poročilo skromno molči o napredovanju na Pogradec, prihajajo vesti, da je to mesto ob Ohridskem jezeru že zasedeno ter se vrši grško napredovanje proti Elbasanu. Angleški in grški bombniki so napadli Elbasan, Valono in Drač ter uničili še zadnje pristaniške naprave, ki naj bi omogočile vkrcanje na ladje. Grška vojska je zajela velike množine vojnega materiala, tankov, avtomobilov, tako da materiala sploh ni mogoče več prešteti. Na letališčih ležijo uničena letala. Ena sovražna divizija je uničena, 3 bataljoni pa so bili pregnani po konjenici.

KRALJEVA ZAHVALA VOJSKI

ATENE, 25. nov. Atenska agencija. Grški kralj Jurij II. je naslovil na grško

vojsko naslednje povelje: »Ko ste, poslušajoč glas domovine, prišli za orožje, da odbijete napadalca, sem bil trdno prepričan, da boste v polni meri izpolnili pričakovanje mojega naroda in mene. Sedaj sem srečen, ko vidim, da ste v tako kratkem času tako odlično opravili to pričakovanje ter pokazali narodom vsega sveta, da so sedanji Grki vredni naslednikov svojih slavnih davnih prednikov. Častniki, podčastniki in vojak! Ves narod vam pošilja svojo skupno zahvalo. Rešili ste narod, njegovo svobodo in v zlati knjigi naše zgodovine popisali novo svetlo stran. Ponosom sem, da vladam takemu narodu.«

CHURCHILLOVA ČESTITKA METAXASU

ATENE, 25. nov. Reuter. Churchill je poslal Metaxasu pozdravni telegram, v katerem mu čestita k zmagi.

NOVOZELANDCI V GRČIJI

ATENE, 25. nov. Reuter. Novi kontingenti Novozelancev so prišli z angleškimi vojnimi ladjami v Grčijo. So saponji in letalci. Ljudstvo jih je sprejelo z velikim navdušenjem.

Bolgarija se še ni odločila

Turki poročajo, da obstaja upanje, da bo Bolgarija ostala še nadalje izven vojnih kombinacij — Podobni glasovi prihajajo tudi iz Sofije same

CARIGRAD, 25. nov. ZPV. Poročila, ki jih objavlja turški tisk iz Sofije, pravijo, da je mogoče opaziti tam v zadnjih dveh dneh neko spremembo v razpoloženju odločnih činiteljev. Zdi se, da je odločna reakcija, ki se je pojavila ne samo v sosesčini Bolgarije, ampak tudi med bolgarskim ljudstvom samim, vplivala na to, da so postali v krogih vlade bolj skopi z odkrivanjem načrtov. Z neke strani se je v Sofiji celo naglašalo, da niso resnične vesti, da bo tudi Bolgarija že v teku nastopajočega tedna pristopila k trojnemu paktu. Na uradnem mestu pa direktno ne dajejo nobenih, ne takih ne drugačnih izjav. Obstaja torej upanje, da bo Bolgarija skušala še dalje voditi politiko nevtralnosti in nevmešavanja v sedanjo vojno. V turških krogih pa menijo, da je treba vendarle stati stalno na straži, ker ni mogoče vedeti, kako daleč se je Bolgarija že angažirala in kakšne obveznosti je že prevzela. Presenečenja torej le niso izključena, kljub neklim znakom pomirljivosti. Turčija bo zato nadaljevala svoje priprave za lastno obrambo in izpolnitev prevzetih obveznosti. Turški listi razpravljajo mnogo tudi o zadnjem govoru Dumanova v sobranju, v katerem se je dotaknil bolgarskih aspiracij po Macedoniji. Dnevnik »Tan« poroča, da imajo v Beogradu na besede Dumanova samo en odgovor: »Naj pride Dumanov po zahtevano ozemlje, sprejet bo dostojno!« »Tan« pravi tudi, da se Bolgarija še ni dokončno odločila in obstaja zato še vedno upravičeno upanje, da se sedanja volna med Italijo in Grčijo ne bo razširila na druge dele Balkana.

CARIGRAD, 25. nov. DNB. Poslanik Ataj piše v »Ulus«, da je bila Turčija primorana razglasiti obsedno stanje v po-

edinih področjih države zato, ker je italijansko-grška vojna posredno ogrozila tudi turške interese. Turčija se hoče varovati proti vsem eventualnostim razširjenja te vojne. V Carigradu in okolici pa še posebej treba vzdržati notranji red ter predvsem onemogočiti špijonažo ali defetizem.

ANKARA, 25. nov. Stefani. List »Tan« prinaša iz Ankare dopis, v katerem naglašajo, da se Turčija ne čuti ogroženo, da so pa ostri ukrepi na mejah le prisilna obramba za vsak primer, ki utesne nastopiti. Turčija skuša ostati izven sedanjega konflikta.

SOFIJA, 25. nov. ZPV. Tu je bilo uradno demantirano, da bi bila Bolgarija stavila Grčiji kake zahteve, ali celo ultimati. Vojno ministristvo je pa izdalo poročilo, ki pravi, da so bili odpuščeni razni letniki rezervistov, ki so bili prej na orožnih vajah. Tudi dopisniki tujih listov so bili pozvani, naj ne objavljajo neresničnih vesti o bolgarski vojski. Bolgarska vlada hoče spoštovati s sosedi skle-

njene pogodbe. Kakor se je dalje izvedelo, je ministrski predsednik Filov izjavil zasebno skupini poslancev, da niso resnične vesti o njegovem in Popovem potovanju v Berlin k podpisu pristopa Bolgarije k trojni zvezi. Na drugi strani se pa iz vrst sofijskih nemških krogov dalje zatiruje, da bi Bolgarija še ta teden pristopila k trojni zvezi. Zdi se, da se izvaja na Sofijo pritisk, kateremu se težko upira, ker se zaveda, da bi mogla zadevna odločitev spremeniti Bolgarijo v bojišče.

SOFIJA, 25. nov. DNB. Upostavljanje novega reda v Evropi pod vodstvom sil osi ima za cilj ne le zmago v sedanji vojni, nego tudi zgraditev zdravega, trajnega miru v Evropi in svetu, piše bolgarski pravnik profesor Gerov v »Utr«. Zato je vsaka država postavljena pred dokončno odločitev in izbiro. Nikaka dvomiselnost ne more biti več razlog za obotavljanje. Cilj razširitve trojnega pakta ima namen, da odstrani angleški vpliv iz južnovzhodne Evrope.

Tuja letala nad našim jugom

BEOGRAD, 25. nov. AA. Včeraj ob 8. zjutraj je skupina tujih letal preletela naše ozemlje ter Ohrid in jezero. Dan je bil alarm, protiletalska obramba je odprla ogenj ter nagnala tuja letala. Kmalu nato so se pojavili nad mestom naši lovci.

Vesti, ki so vedele povedati o zasilenem pristanku nekega tujega letala pri Ohridu, niso resnične. Komisija ni našla nobenih sledov o kakem letalu. Tri tuja letala so preletela tudi Bar.

ITALIJANSKI NAROD MED VOJNO

BERLIN, 25. nov. Stefani. V dopisu iz Rima piše direktor »Frankfurter Zeitung« o življenju italijanskega naroda med vojno. Posebno naglašajo, kako je fašistična doktrina moči in volje predrta globoko med široke sloje naroda. Mussolini ni nikoli skrival narodu potrebe požrtvovanja,

vztrajnosti in odrekanja vseh lagodnosti. Italija ga je razumela in zdržala zmago nosno vse izkušnje. Kohezija italijanskega naroda izhaja iz njegove vere v duceja, ki mu je zagotovil, da bodo njegovi cilji doseženi. Članek zaključuje s pripombo, da uživa fašizem podporo milijonov ljudi.

Uradno priznanje nankinške vlade

TOKIO, 25. nov. DNB. Posebni odposlanec japonske vlade general Abe je odpotoval s specialno misijo v Nanking, kjer bo podpisal japonsko uradno priznanje nankinške vlade Vančingveja.

SANGHAJ, 25. nov. Reuter. V sanghajskih dobro poučenih krogih smatrajo, da bo Japonska uradno priznala vlado Vančingveja dne 30. novembra, ko bo podpisan v Nankingu japonsko-kitajski sporazum.

NANKINSKA VLADA PRISTOPI K TROJNI ZVEZI

SANGHAJ, 25. nov. AP. Japonci bodo verjetno privedli kot novega podpisnika k paktu trozveze svojo vladu na Kitajskem, ki je pod predsedstvom Vangčingveja. S tem bo Vangova vlada tudi uradno priznana s strani velesil osišča.

DOSEDANJE DELO ITALIJANSKEGA LETALSTVA

BERLIN, 25. nov. Stefani. Nemški tisk komentira izjave, ki so bile dane na zasedanju italijanske kraljevske akademije. Tu je bila beseda o impozantni aktivnosti italijanskega letalstva v teku sedanje vojne. Fašistično letalstvo beleži v svojo aktivno štiri milijone kilometrov poletov ter 12.000 ur zračnega manevriranja, v katerem je bilo izvedenih 700 napadov in odvrženih 3000 bomb na sovražne objekte.

NEMŠKA KRITIKA METAXASA

BERLIN, 25. novembra. CBS. Poluradna »Diplomatisch-politische Korrespondenz« z ostrimi besedami kritizira grškega predsednika vlade Metaxasa, ki je dejal, da hoče Grčija, ker želi živeti v svobodi, zmago Velike Britanije in zaveznikov. Revija kritizira tudi drugo Metaxasovo izjavo, kjer pravi, da se sedaj Grčija bori za druge balkanske države. List pravi, da je taka izjava izredno riskantna in nevarna.

Romunija in Slovaška v trojnem paktu

V soboto je general Antonescu podpisal protokol o pristopu Romunije k paktu trojne zveze, včeraj pa je izvršil isto formalnost v imenu Slovaške ministrski predsednik Tuka

BERLIN, 25. nov. ZPV. V soboto, 23. t. m., so nemški zunanji minister von Ribbentrop, šef političnega oddelka v italijanskem zunanjem ministrstvu poslanik Butti, japonski veleposlanik v Berlinu Kuruzu ter državni upravitelj Romunije general Antonescu podpisali protokol o pristopu Romunije k trojni zvezi. Protokol o pristopu se glasi: Vlada Nemčije, Italije in Japonske na eni ter vlada Romunije na drugi strani ugovarjajo po svojih pooblaščenih: Čl. 1. Romunija pristopi k trojnemu paktu, ki so ga dne 27. septembra 1940 podpisale v Berlinu Nemčija, Italija in Japonska. Čl. 2. V kolikor bodo skupne tehnične komisije, določene po čl. 4 trojnega pakta razpravljale o vprašanjih, ki zadevajo tudi interese Romunije, bodo pri posvetovanjih komisij navzočni tudi zastopniki Romunije. Čl. 3. Besedilo trojnega pakta se priključuje temu protokolu kot dodatek. Ta protokol je izdelan v nemščini, italijanščini, japonščini in romunščini. Vsako besedilo velja kot original. Protokol se uveljavi takoj po podpisu.

Po podpisu protokola je podal prvi izjavo romunski conductor general Antonescu, ki je dejal, da je ta podpis zgodovinskega pomena ne le za Romunijo, ampak za vso Evropo. To ni diplomatska formalnost, ampak akt nove romunske orientacije k obnovitvi Evrope in sveta ter obrambi sedanje civilizacije. Nato je govoril o etičnih, političnih in drugih temeljih novega reda. Ob koncu je pa orisal težnje novega legionarskega režima v Romuniji, ki ustvarja novo smer romunske notranje in zunanje politike. Za njim je spregovoril von Ribbentrop, ki je v imenu Nemčije, Italije in Japonske pozdravil pristop Romunije k trojni zvezi. Izrazil je veselje, da sta se kot prvi dve državi jugovzhodne Evrope

pridružili paktu in se postavili proti razširitvi vojne Madžarska in Romunija. To dokazuje njihovo dobro razumevanje lastnih interesov. Po ceremoniji podpisovanja je sledilo kosilo pri Hitlerju, nato je pa bil Antonescu sprejet še v posebni avdienci pri vodji Nemčije. Antonescu in Sturza sta se s spremstvom že vrnila v Romunijo.

KOMENTARJI V ROMUNIJ

BUKAREŠTA, 25. nov. Stefani. Romunski tisk obravnava pristop Romunije k trojnemu paktu ter piše, da je s tem povečana moč ideje nove mednarodne razporeditve sil v Evropi. Ustanovljen bo blok mladih držav, ki bo nasprotoval vsakemu redu plutokracije in nje škodljivim vplivom. »Curentul« poudarja, da je s tem pristopom dobila Romunija svoje častno mesto. Obisk generala Antonesca v Berlinu pomeni res velik uspeh

za Romunijo, ki bo šla do kraja s silami osi.

BERLIN, 25. nov. ZPV. Včeraj je bil v Berlinu podpisan protokol, s katerim se je po Madžarski in Romuniji pridružila paktu trojne zveze še Slovaška. V imenu Slovaške je podpisal protokol ministrski predsednik in zunanji minister dr. Tuka. v imenu Nemčije von Ribbentrop, v imenu Italije in Japonske pa oba veleposlanika. Včeraj popoldne je imel Tuka daljšo konferenco s von Ribbentropom.

ODMEVI NA SLOVAŠKEM

BRATISLAVA, 25. nov. Stefani. S pristopom Slovaške na stran sil osi je zadovoljen ves slovaški narod. Tisk piše o pomenu berlinskega podpisa pakta ter poudarja, da je Slovaška tako dobila svoje pravično mesto v novem evropskem redu.

ZADOVOLJSTVO V BUDIMPEŠTI

BUDIMPEŠTA, 25. nov. Stefani. Madžarski listi gledajo z zadovoljstvom na pristop Slovaške k silama osi. Ideja o novem, pravičnejšem redu v svetu, se širi vedno bolj ter stalno pridobiva na pri- stažih.

Napadi na Southampton in Berlin

Nemci poročajo o silovitem letalskem napadu na angleško mesto Southampton, Angleži pa o hudem napadu na Berlin ter druga nemška mesta in industrije v Turinu v Italiji — Angleški napad na Marseille

VČERAJSNJE NEMŠKO POROČILO
BERLIN, 25. nov. DNB. Nemško vrhovno poveljstvo je izdalo včeraj sledeče uradno vojno poročilo: Neka nemška podmornica je potopila 6 oboroženih sovražnih ladij s skupno 29.100 ton. V noči med 22. in 23. novembra je nemško letalstvo nadaljevalo uspešno s povračilnimi napadi na London. Prav tako so močni oddelki bombnikov spet napadli angleške industrijske naprave za oboroževanje v Birminghamu. Več sto nemških letal, ki so prihajala v menajocih se valovih, so zmetala na mesto več kakor 300.000 kg bomb. V luči svetlobnih raket in požarov je bilo jasno videti, da je bilo mnogo tovarniških naprav, ki so važne za vojno, uničenih. Pri letalskem napadu rano jutraj 23. novembra na tovarno orožja v Granitenu je nastalo več požarov. Poleg tega so napadli bombnikov veljali Portsmouthu, Portsmouthu, Southamptonu in drugim važnim objektom v južni Angliji. Polaganje min pred angleškimi pristanišči se nadaljuje v povečani meri. Včeraj, dne 23. novembra, so nemška ogledna letala metala bombe na Londonu.

DANAŠNJE POROČILO

BERLIN, 25. nov. CBS. Nemško letalstvo je nočoj v glavnem napadlo Southampton. Okoli 250 letal je zmetalo na mesto nad 330 ton eksplozivnih ter na tisoče zažigalnih bomb. Bombe so padle na doko, pristanišče in trgovske hiše ter povzročile veliko požarov. Tudi ostala mesta, London, Liverpool, Birkenhead in Bristol, so bila napadena.

BOMBARDIRANJE SOUTHAMPTONA
BERLIN, 25. nov. DNB. Član posadke letal, ki so sodelovala pri napadu na angleško luko Southampton, javlja, da je trajal polet od nemške baze do cilja približno eno uro. Nad Southamptonom so letala zajeli prameni mnogih svetlobnih reflektorjev. Britska protiletalska obramba je začela streljati tako močno, da je bilo detonacije čuti visoko v zraku. Reflektorji so razsvetljevali posamezna nemška letala, na katera so potem streljali s topovi. Nemška letala so pa s pikiranjem nenadoma menjala smer na levo ali desno ter odvrkla ogromne količine bomb na mesto. Southampton se je izpremenil v veliko ognjeniško žrelo, iz katerega bruhajo ognjeni zublj visoko v zrak.

DANAŠNJE ANGLEŠKO POROČILO
LONDON, 25. nov. Reuter. Letalsko ministrstvo javlja, da so bili sovražni napadi v noči od nedelje na ponedeljek namenjeni zahodni Angliji. Prvi napad se se začel

takoj po zahodu sonca ter je trajal tja do polnoči. Mnoge bombe so padle na razne točke ter izzvale požare in škodo. Več oseb je mrtvih in ranjenih.

LONDON, 25. nov. Reuter. Dva bombnika in en lovec je bil sestreljen nad Veliko Britanijo včeraj.

ANGLEŠKI LETALSKI NAPADI

LONDON, 25. nov. Reuter. Glavni napad angleških letal je veljal Berlinu, kjer so letala metala bombe na Potsdamsko postajo ter na druge komunikacije. Druga letala so napadla arzenal in Fiatove tovarne v Torinu ter Kruppove tovarne v Essenu. V italijanskem arzenalu je neki pilot naštel 23 požarov. Med Potsdamsko in Anhaltsko postajo so angleška letala zmetala na tisoče eksplozivnih in zažigalnih bomb.

ANGLEŠKI NAPAD NA MARSEILLE.

VICHY, 25. nov. CBS. Francoska vlada je zahtevala od angleške opravila ter povrnitev škode zaradi letalskega napada na Marseille v soboto ponoči. Angleška letala so letela nad 1 uro nad Marseillom navzlic protiletalskemu ognju ter vrgla najmanj 10 bomb. Štiri osebe so bile ubite, nastalo je 20 požarov. Več bomb je padlo v Prado, center mesta. Važna letalska oporišča Istres in Marignan je le nekaj kilometrov izven mesta.

Novo tajno orožje?

WASHINGTON, 25. nov. AP. Angleški veleposlanik lord Lothian preučuje z ameriški strokovnjaki vprašanje tajnega orožja proti nemškim nočnim napadom. Angleški tehnični eksperti so stalno na delu, vendar ni pričakovati, da bi pred dvema mesecema lahko svoje izume praktično uporabljali. Pravijo, da gre prej za vprašanje večje produkcije, kakor pa novega tajnega orožja.

IZZA KULIS SIDOROVICIEVEGA SAMOMORA

BUKAREŠTA, 25. nov. DNB. »Curentul« piše o samomoru bivšega poveljnika romunske mladine, Sidorovicia, še naslednje podrobnosti: Sidorovici bi moral oblastvom dokazati, od kod ima svoje veliko premoženje. Sam je navedel, da znaša vrednost njegovega imetja 92 milijonov lejev. Le za majhen del tega je lahko dokazal, od kod ga ima. Odbor za raziskovanje pridobljenega bogastva bivših državnikov se je odločil, postaviti Sidorovicia pod policijsko nadzorstvo. Sidoroviciu se je posrečilo, pobegniti iz sopleja senata, kjer je zasedal odbor. Odpejal se je na svoje stanovanje, kjer je v navzočnosti svojega brata napravil samomor.

V KARAIBSKEM MORJU TORPEDIRAN ANGLEŠKI PARNIK

NEW YORK, 25. nov. CNP. Tajinstvena nemška ladja je potopila angleški tovorni parnik »Port Honbart« v Karaibskem morju. 9430-tonski parnik je bil torpediran 700 km od obale Puerta Rica.

PREKOP OSTANKOV CODREANA

BUKAREŠTA, 25. nov. DNB. Legionarsko gibanje je izdalo uradno sporočilo, ki pravi, da bodo posmrtni ostanki Codreana in 13 legionarskih prvakov, ki so bili ubiti skupaj z njim, izkopani in 27. t. m. prenešeni v cerkev legionarskega gibanja v Bukarešti. Tu jih bodo postavili na oder, člani legionarjev iz vseh krajev države bodo pa držali ob krstah častno stražo.

DEMONSTRACIJE V INDIJI

KABUL, 25. novembra. Tass. Po pisanju lista »Tribune« so bile zadnje čase velike demonstracije indijske studentske mladine proti Veliki Britaniji. Posebno velike so bile demonstracije v Madrasu. Vlada je izdala odredbo, ki prepoveduje vsa protiangliška zborovanja na visokih šolah.

PERUANSKI KONGRES

LIMA, 25. nov. DNB. V Limi se je sestel peruanski kongres na izredno zasedanje, ki bo trajalo do 31. decembra.

NESREČA V NICI

ZENEVA, 25. nov. DNB. V nedeljo je došlo v Nici do težke tramvajske nesreče. Neki tramvaj je skočil s tira, pri tem so bili ubiti štirje potniki, osem pa ranjenih.

Mariborska napoved: Deloma oblačno in stanovitno vreme. Včeraj je bila maksimalna temperatura 10,2, danes minimalna 5,5, opoldne 8.

Borza, Curiah, 25. novembra. Deviz: Beograd 10, Pariz 9,80, Newyork 4,31, Milan 21,75, Berlin 172,50. Budimpešta 84.

Smrt starega japonskega državnika

TOKIO, 25. nov. Domei. 91-letni princ Kimoči Sajondžu, glavni politični svetovalec japonskega cesarja ter zadnji izmed skupine naprednih Japoncev, ki so pred 50 leti pomagali civilizirati Japonsko, je umrl v svoji vili v Okicu.

TOKIO, 25. novembra. DNB. S smrtjo kneza Kimmoki Sajonia, ki je umrl v nedeljo v 92. letu starosti, je Japonska izgubila moža, ki se mu ima zahvaliti za notranji napredek od fevdalne države do velesile. Knez Sajoni je bil zadnji med starimi državniki, ki jih je mikado v najtežjih časih za Japonsko poklical k sodelovanju. Rodil se je 1849. v Kootu kot potomec ene najstarejših plemiških družin. V mladih letih je sodeloval v bitkah za obnovo Japonske. V Franciji je od 1870. do 1880. studiral pravo in politiko. Nato je potoval po Ameriki in se vrnil na Japonsko. Tu je v državni službi naglo napredoval. Leta 1885. je postal japonski poslanik na Dunaju. Od 1889. do 1893. je bil prosvetni minister, 1895. do 1896. pa zunanji minister. Kasneje je bil večkrat ministrski predsednik in nanj sta se cesar in vlada obračala do zadnjega dne za nasvete.

TOKIO, 25. novembra. DNB. Ves japonski tisk prinaša s črnicobrojic-

nimi okviri poročila o smrti kneza Sajonia. Poudarjajo dejstvo, da je bil pokojnik v službi štirih japonskih cesarjev. Pokopan bo po sklepu mikada na državne stroške. Truplo je postavl-

Razdor v Indokini

TOKIO, 25. nov. DNB. List »Niči Niči« javlja iz Hanoja, da je francoski guverner odpustil iz službe tri višje uradnike Indokine, in sicer direktorja odseka za delo, direktorja odseka za finance in komisarja saigonske pokrajine, ker je bilo ugotovljeno, da so vsi trije bili pristaši politike generala de Gaullea. Vse tri visoke funkcionarje so internirali.

LORD CRAIGAVON UMRL

BELFAST, 25. novembra. CNP. Lord Craigavon, predsednik severnoirske vlade od l. 1921., je umrl. Bil je energično proti nevtralnosti politiki južne Irse.

MADŽARSKI MINISTER V RIMU

RIM, 25. nov. DNB. Madžarski prometni minister Varga je dospel v Rim. Na postaji sta ga med drugimi odličniki sprejela italijanski prometni minister ter predstavnik sv. stolice.

PREPOVED OSKOROVANJA BUDIMPEŠTE
KABUL, 25. nov. Tass. Po informacijah

ljeno na oder v palači japonskega zunanjega ministrstva. Sajoni je bil zadnji član »genroa«, ustavnega predstavništva, ki je imelo pravico, predlagati novega predsednika vlade. Ta pravica prehaja zdaj na čuvarja državnega pečata.

lista »Bombay Chronicle« je indijska vlada prepovedala izvoz blaga iz Indije v Francosko Indokino.

JAPONSKA ISČE KOVINE

TOKIO, 25. nov. Tass. List »Niči Niči« javlja, da se je japonska vlada odločila, ustavnoviti odbor, ki bo preučeval nabavo kovinskih rezerv iz tujine. Ta ukrep je v zvezi z ameriško zaporo izvoza železa in jekla na Japonsko.

JAPONSKI PROTEST

TOKIO, 25. novembra. DNB. Japonški generalni konzul v Bataviji je protestiral pri holandskih oblastvih zaradi arelacije japonskega zakonskega para po policiji. V uradnih krogih Tokia pripisujejo temu incidentu resen značaj.

TAJNI SPORAZUM MED MEHIKO IN USA

NEW YORK, 25. nov. Tass. Po informacijah »New York Herald Tribune« iz Meksico, Cluja obstaja med Mehiko in USA tajni sporazum o skupni obrambi mehiške

Minister dr. Budisavljević v Ljubljani

Sejo Akcijskega odbora SDS za Slovenijo se je udeležil tudi predsednik Samostojne demokratske stranke dr. Budisavljević

Včeraj je bila v Ljubljani seja Akcijskega odbora SDS za Slovenijo, katere so se udeležili delegati iz Ljubljane in okolice, Maribora, Ptuj, Kranja, Kamnika, Šoštanj, Cerknice, Novega mesta in drugih krajev.

Po uvodnih besedah predsednika Akcijskega odbora g. dr. Šukljeta, ki je na kratko orisal glavne principe in delo slovenskega Akcijskega odbora SDS, poudarjajoč posebno potrebo po skupnem delu naprednih ljudi v Sloveniji, je predsednik stranke minister dr. Srgjan Budisavljević v daljšem govoru, ki je bil opetovano prekinjen s toplimi odobravanjem, podal najprej zgodovinski pregled razvoja politike samostalcev in SDS. Spomnil se je na 1. 1904., ko je jugoslovanska demokratska mladina prvič skupaj nastopila pri kronanju kralja Petra I. v Beogradu. Takrat je bil na čelu slovenske delegacije pokojni dr. Gregor Žerjav, hrvatske pa dr. Hinko Krizman. Od tedaj so se stiki in sodelovanje jugoslovanske mladine bolj in bolj poglobljali ter dosegli svoj višek ob revolucionarnem delovanju za časa svetovne vojne, po prevratu pa ob ustanovitvi Kmetko-demokratske koalicije. Sodelovanje je trajalo do smrti dr. Gregorja Žerjava, nato pa je nastopila 10 letna pavza, toda ne po krivdi vodstva stranke. Po 10 letnem trdem boju v opoziciji, v kateri so stranka in njeni pristaši, žrtvujoč lastne

interese, imeli pred očmi samo interese naroda in države, je stranka izšla zmagovalno, vendar pa je čutila veliko vrzel, da ni bilo več v njej naprednih Slovencev. Zato izraža predsednik stranke pri srčno veselje, da se napredni Slovenci vračajo v stranko.

Predsednik stranke poudarja, da ni njegov namen v današnjih časih govoriti o strankarstvu, kajti samostalci so bili vedno pripravljeni žrtvovati stranko interesom naroda in države. Stranka je le instrument političnega udejstvovanja. SDS je imela pri reševanju hrvatskega vprašanja zgodovinsko nalogo in zgodovina bo morala potrditi, da je bilo delo SDS pri konsolidaciji naših notranjih političnih razmer z državnega in narodnega stališča najbolj zaslužno in vprav odredljivo. Sporazum s 26. avgusta 1939 in vse, kar je nato sledilo v interesu celokupnosti države, zlasti pa dr. Mačkova in dr. Šubašičeva nedavna izjava, je nepopitni dokaz o pravilnosti politične poti, ki so jo hodili samostalci.

Da ni bilo sporazuma, ne bi bili danes tako enotni in močni, kakor smo. V času, ko divja evropska vojna, moramo biti v vsakem trenutku pripravljeni, da brani mo svojo domovino od Triglava do Bitolja in Gjevrgelije. Mi ničesar tujeja nečemo, a tudi nikomur svojega ne damo. Naloga pristašev naše stranke je, da vsak v svojem krogu utrja solidarnost

in pripravljenost za obrambo naše Jugoslavije! (Navdušeno pritrdjevanje.)

Predsednik mariborskega akcijskega odbora g. Lubienski je nato podal kratek referat o organizaciji stranke na Štajerskem. Po sklepnih besedah predsednika slovenskega akcijskega odbora g. dr. Šukljeta je bila soglasno sprejeta naslednja

resolucija:

Delegati akcijskih odborov SDS iz Slovenije, zbrani na seji dne 24. nov. 1940 v Ljubljani,

1. v spoznanju, da se polno izživiljanje kulturnih in gmetnih vrednot vseh Slovencev, Hrvatov in Srbov mogoče samo v svobodni in neodvisni Jugoslaviji — ugotavljajo pravilnost politike SDS, ki je v težkem boju zvesto, dosledno in odločilno sodelovala na ustvaritvi sporazuma od 26. avgusta 1939, ki mora ostati, a izpopolnjen tudi postati osnova vsega našega državnega življenja, in zlasti odobravanje delo zbiranja narodnih sil na najširši osnovi.

2. v spoznanju, da je v sedanjem času zlasti za Slovenijo gospodarski in socialni problem najbolj pereč —

smatrajo za nujno potrebno, da se temu osnovnemu problemu od strani države posveti največja pozornost in da se z odločnimi ukrepi zaščiti interesi skupnosti in najširši plasti naroda.

Najvišje angleško odlikovanje, Viktorijin križec, je dobil prvi pilot lovec, 23-letni poročnik Nicolson. Ni odskočil iz letala prej, dokler ni sestrelil sovražnega Messerschmitta, čeprav je bilo njegovo letalo že popolnoma prestreljeno.

»1946 bomo imeli najmočnejšo vojno mornarico sveta,« je dejal admiral Clarke Woodward na skupščini ženske lige prekomorskih ustanov. »Tedad se bomo lahko pomerili z vsakim na obeh oceani.«

Klub madžarske stranke na Slovaškem je bil te dni registriran pri slovaški vladi v Bratislavi.

Gospodarska produktivnost zasedenih držav

Za sedanje evropske prilike je posebno važno, ali morejo v vojni okupirane države nadomestiti v uvozu živila oni primanjkljaj, ki je izostal preko morja in iz držav, ki ne prihajajo kot dobaviteljice več v poštev. Iz vseh vojn v preteklosti je znano, da je bila produktivnost vseh narodov med okupacijo mnogo manjša, kot je v normalnih, neodvisnih prilikah. V sedanjih vojni ni nič drugače, kar priča že primer, ki ga navaja »Pester Lloyd« glede Danske.

»Danska je n. pr. izvozila lani v septembru 15,6 milijona kg masla in 156 milijonov jajc. V letošnjem septembru, ko je država v nenormalnih prilikah, je pa izvozila le za 5,4 milijona kg masla in 70 milijonov jajc. Tudi izvoz svinjskega in govejega mesa ni dosegel lanske višine. V zadnjem tednu je proizvodnja masla na Danskem spet padla za nadaljnjih 5%. Tudi eksport jajc stalno pada. Kakor znano, dobavlja Danska večino svojega izvoza Nemčiji, le majhen del gre na Finsko.«

„Naj g. Dumanov in vsi dumanovci vedo: Makedonija ni Dobrudža“

Odločen svarilen glas iz Skoplja

vsem onim, ki hočejo á la Dumanov potegniti ogromno večino bolgarskega naroda v katastrofo

Beograjska »Politika« je v daljšem članku krepko zavrnila žalostne poizkuse, da se bolgarski narod znova potegne v nezaželeno usodo s slovansko sosedo. Po opozorilu na pogrške v preteklosti, o katerih smo poročali tudi v sobotnem našem članku, je list ugotovil odločno Jugoslavije, da ne bo dopustila nobenih avantur na račun svojega ozemlja. Še pomembnejši je v tem pogledu svarilen glas iz Skoplja.

Pod naslovom: Dosti je dumanovščine! odgovarja skopljanski list »Glas ju-ga« na revizionistične težnje, ki jih je v

bolgarskem sobranju izrekel vladni poslanec Dumanov. Med drugim piše:

»Sodeč po razpoloženju v bolgarskem parlamentu, lahko postanejo odločitve Bolgarije prav tako usodne, kakor so bile v svetovni vojni. Toda, mi vemo, da ima bolgarski narod tudi danes zastopnike, ki skrbje za njegovo pravo korist. Stambolijski je hotel že pred svetovno vojno obvarovati Bolgarijo pred katastrofo. Zdaj je predstavnik opozicije, g. Mušanov prav tako opozoril vlado pred avanturami in starimi pogrškami. To vse je skrb bolgarskega naroda samega in mi bi se v to ne vtikali, če bi Dumanov ne pogreval že davno rešene makedonskega vprašanja. G. Dumanov, predstavnik bednih slug starih grešnikov Radoslavova, poziva zdaj bolgarsko vlado, naj gre spet stara grešna pota v nesrečo častivrednega bolgarskega

kmeta. Mi vemo, da v Bolgariji ogromen del prebivalstva mrzi takšne gosence in kobilice. Opozarjamo Dumanova in vsakega, ki deli z njim njegovo mišljenje, da je dolna Vardarja zdaj neločljivo vezana z Beogradom.

Dumanov pa tudi ni zadovoljen z za-držanjem Jugoslavije, ki je trpela dobro vrsto let, ko so dumanovski somišljeniki kršili mir na njenih mejah. Tudi ni zadovoljen s trpljenjem, ki ga je imela Jugoslavija ob bridkem udarcu v Marseillen. Hoče celo uničiti pakt »večnega prijateljstva«, ki je ustvaril lepšo atmosfero med sosedoma. Toda, mi mu odgovorjamo: Naj si vsi dumanovec zapomnijo enkrat za vselej! Makedonija se je pred 22 leti definitivno vrnila v svoj zgodovinski, nacionalni in prirodni okvir, v oblast, ki je blestela že na kroni carja Dušana. Zdaj bo ostala kot eden najdražjih kristalov v kroni Jugoslavije. Naj g. Dumanov in vsi dumanovci vedo, da Makedonija ni Dobrudža.«

MALINOV
pristaš zmerne, miroljubne bolgarske politike

Prof. CANKOV
vodja nacionalistične stranke

posebno pa ljubitelje in poznavalce Slovenskih goric. —d—

k Anton Ingolič: Sirota. Naš znani romanopisec in novelist Anton Ingolič se nam je predstavil sedaj s »Siroto« tudi kot mladinski dramatik. V knjižnici na 48 straneh, ki jo je izdala Učiteljska tiskarna v Ljubljani, so dobili naši mladinski odri delo, ki jim bo gotovo dobro služilo ob pomanjkanju izvernih slovenskih mladinskih odskih del.

k Jugoslovanski odbor. Član medvojnega Jugoslovanskega odbora, minister dr. Bogumil Vošnjak, je izdal sedaj v Beogradu kot odtis iz »Vremena« v cirilici brošuro »Jugoslovanski odbor«, v kateri nam na 48 straneh osmerke prikazuje v glavnem tisto, kar je napisal v svoji prav tako letos v Ljubljani v slovensčini izdani knjižici pod istim naslovom. Brošura stane 8 dinarjev in se naroča v Beogradu, Vuka Karadžića ul. 14.

k Za mlada grla. Učitelj in znani celjski skladatelj Ciril Pregelj je kot sedmo edicijo svojih mladinskih zborov izdal pod gornjim naslovom v samozaložbi tri Mir-kove, pet Pahorjevih, dve Osterčevi, eno Pirnikovo in 16 svojih lastnih skladb. Je to gotovo njegova doslej najboljša tovrstna zbirka in jo bodo zato z veseljem sprejeli vsi, ki goje to panogo naše glasbene kulture. Naroča se pri skladatelju v Celju in stane s poštnino vred din 27.—, brez poštnine pa din 25.—. Dobi se tudi v knjižarni Tiskovne zadruge v Mariboru, Cankarjeva ul. 1.

Kultura

Razstava Karla Jiraka v Ljubljani

Povojna Ljubljana v ničemer ni več enaka oni predvojni, o kateri poje narodna pesem »Stoji, stoji Ljubljana, Ljubljana dolga vas...« Iz »Dolge vase« se je napravila velika Ljubljana in kot taka je istočasno postala žarišče kulture, resnično kulturno središče Slovenije. Zato se seveda ne čudimo, da poleg njegovega umetniškega sveta posebno naš slovenski umetniški svet vedno bolj išče stike z njeno javnostjo. Češ: »Če uspešno pred nazorjeno ljubljansko javnostjo, lahka je potem pot v daljni svet. Poskusimo torej najti srečo v Ljubljani.«

Ljubljanska javnost pa je zopet vesela, da lahko v svoji sredi pozdravi novega gosta, zakaj prepričana je, da ji bo prav gotovo kaj lepega nudil. In tako imamo v Ljubljani priliko navduševati se za pevce in druge glasbenike v Filharmonični dvorani, za dela likovnih umetnikov pa v Jakopičevem paviljonu ali v »Salonu Kos«.

Pred dnevi je lastnik »Salona Kos« v svojem umetnostnem salonu razstavil li-

kovna dela mariborskega akad. slikarja profesorja Karla Jiraka.

Profesor Karel Jirak, ki kaže v svojih delih veliko kulturo, razstavlja od 20. novembra dalje 11 svojih novejših del. Večina motivov — izvzemi »Male ladje-delnice« in »Dečka z ribami« — je iz Slovenskih goric: »Iz Slovenskih goric«, »Jesenska krajina«, »Povodenj v Sloven-skih goricah«, »Krajina v jesenski megli«, »Hiša z zelenjem«, troje pa iz sloven-skega Maribora: »Mariborska stolnica«, »Zimska krajina« in »Lukarice«.

Prepričani smo, da se bo tudi razva-jena Ljubljana navduševala zlasti ob pogledu na »Lukarice«, ki pričajo o globokem umetnikovem čutu za harmonijo barv (isto očituje tudi »Mariborska stol-nica«), in da bodo olja »Iz Slovenskih goric«, »Krajina v jesenski megli« in »Zimska krajina« privabila marsikater-ga občudovalca.

Profesor Karel Jirak bo razstavljal v »Salonu Kos« do vštetega 5. decembra na kar opozarjamo ljubljansko javnost,

Gospodarske vesti

Nove doklade državnih nameščencev

Ministrski svet je izdal uredbo o spremembi in izpopolnitvi uredbe o izrednih dokladah državnih uslužbencev in upokojujencev z dne 26. VII. 1940:

Čl. 1. Aktivnim državnim uslužbencem, za katere veljata uradniški zakon ter zakon o državnem prometnem osebju, pripadajo poleg rednih dohodkov tudi naslednje izredne osebne doklade po draginjskih razredih:

1. uradnikom od 8. do vključno 5. položajne skupine 150, 120, 80 din;
2. uradnikom v 9. in 10. pol. skupini 200, 160, 100 din;
3. uradniškim pripravnikom ne glede na šolsko kvalifikacijo 150, 120, 80 din;
4. zvančnikom 120, 100, 70 din;
5. služiteljem 100, 80, 50 din;
6. kontraktualnim uradnikom in honorarnim uslužbencem z mesečnimi brutto dohodki do vključno 1000 din 100, 80, 50 dinarjev,

- od 1001 do 1400 — 120, 100, 70 din;
- od 1401 do 2600 — 150, 120, 80 din;
- od 2601 do 3000 — 150, 120, 80 din;
7. dnevičarjem, cestarjem in stalnim cestnim čuvajem z mesečnimi brutto nadgradami do vključno 1000 din 100, 80, 50 din; od 1001 do 1400 din 120, 100, 70 din; od 1401 do 2600 din 150, 120, 80 din.

Čl. 2 določa osebne doklade za vojne uradnike. Določbe so v glavnem nespremenjene. V naslednjem odstavku slede določbe o izrednih osebnih dokladah uslužbencem direkcije rečne plovbe, državnega posestva na Belju in sladkorne tovarne na Čukarici.

Čl. 3 pravi: Členi 2. gornje uredbe sledi čl. 2a, ki se glasi: Vsem državnim upokojujencem pripadajo izredne osebne doklade, in sicer onim, katerih pokojninski dohodki znašajo ne računajoč rodbin-

ske doklade mesečno brutto do 1000 din (po draginjskem razredu): 160, 120, 80 din; 1001 do 1600 din: 140, 100, 80 din; 1601 do 2000 din: 120, 80, 50 din; 2001 do 2600 din: 100, 70, 50 din.

Ta uredba velja od 1. decembra 1940. Nadalje je ministrski svet sprejel na predlog finančnega ministra tudi uredbo o izpremembah zakonskih predpisov, ki se nanašajo na prejemke državnih upokojujencev.

Breztrošarinski sladkor revnim in bolnim!

Že tri dobre mesece poslušajo naše podeželske občine v zadevi dobave breztrošarinskega sladkorja za sladkanje vina. Ne bomo naštevali raznih ovirajočih formalnosti, ki so povzročile zakasnele priznanje in odpremo tega sladkorja prosilcem-vinogradnikom. Ugotovljamo naprej, da je sedaj pač mnogo prepozno, uporabljati ta sladkor za sladkanje vinskega mošta! Mošt je že prestal svoje prvo burno in svoje drugo tiho vrenje ter sploh več ni mošt, ampak že vino. Tega pa s sladkanjem ne kaže več kvartiti! Vsekakor bi bilo umestno, ugotoviti krivce, ki so zakrivil, da se je sladkor tako zakasnil in to tembolj, ker se

ti pogreški ponavljajo kaj radi v zadnjih letih.

Kolikor je znano, je za sladkanje vinskega mošta priznan sladkor deloma že došel, deloma pa je še na poti. Zato bi stavili sledeči predlog: Navedene množine sladkorja naj se rajši po znižani ceni odstopijo revnim slojem, osobito v krajih, ki so bili letos prizadeti po vremenskih neprilikah ter naj imajo od teh revnih prednost oni, ki imajo bolnike v družini! Seve je treba razdelitveni ključ čim pravičnejše sestaviti! Merodajni činitelji bi si to odločitvijo izvršili plemeniti socialni akt!

rast prav neznamen. Razumljivo je tudi, da je največji letni padec zavarovanega članstva zaznamovan v tekstilni industriji, dasi te številke (—1249) še nikakor ne morejo biti zadostna slika kritičnega stanja, ki je vladalo v zadnjem letu v tej panogi. V industriji hrane in pijače je odpadlo 411 zavarovancev, sledi panoga gostinskih obratov, o kateri smo podatke že navedli.

usposobiti. Zato določa sporazum tudi, da bomo pošiljali naše tehnike v nemške tvornice, oziroma bodo prišli nemški tekstilni strokovnjaki k nam. Količina umetne volne, ki jo predvideva sporazum, pomeni le del naših potreb v tekstilnih surovinah.

Občni zbor „Pohita“

Pooblaščen hrvatska industrijska in trgovska družba je imela občni zbor, na katerem je postal njen predsednik predstavnik banskega oddelka za trgovino in industrijo dr. Lamer. Ravnatelj pa je dr. Košak, predsednik zagrebškega Pokojninskega zavoda. V vodstvu so tudi različni predstavniki hrvatskih gospodarskih in finančnih ustanov in zavodov. »Pohita« ima poloficielen značaj ter vso podporo banske oblasti. Pomagal naj bi ustvariti hrvatsko gospodarsko in finančno avtonomijo.

g. Enotni kruh v Italiji so uvedli ter je iz mešanice pšenične in koruzne moke.

g. Samo koruzni kruh morajo jesti v Romuniji enkrat tedensko.

g. Nova žrebčarna na Cvenu bo do zime pod streho. Dosedaj je zadruga za vzrejo žrebet v Ljutomeru zgradila že dva trakta. Zadržniki upajo, da bo do spomladanskih dirk že vse urejeno.

g. Bolgarska vina vedno bolj osvajajo svetovno tržišče in so s tem naporu poljedelskega ministrstva, da bi dvignilo bolgarsko vinogradništvo, dosegli lep uspeh. Modernizirana zadržna in zasebna vinogradništva se trudijo izvažati čim boljše vina v sodih in buteljkah. Leta 1937 je Bolgarija izvozila 28.000 litrov, leta 1938 komaj 17.000 litrov, lansko leto pa je znašal izvoz 20 milijonov litrov, kar je prineslo bolgarskemu gospodarstvu 125,5 milijonov levov. Letos je povpraševanje spet precejšnje, cene pa so se dvignile.

g. Tovarne za predelovanje leucita, minerala vulkanskega porekla, ki sestoji iz aluminija in kalijevih silikatov, bodo zgradili Italijani v Apuaniji, Civiti, Cianti in Orvietu. Ker ima Italija velike količine leucita, so vložili veliko truda, da so premostili tehnične težave izkoriščanja in tako prišli do aluminija in kalija.

g. Težave turške zunanje trgovine so nastale zaradi grško-italijanske vojne, ker je prekinjen železniški promet z Evropo. Za nemoten izvoz se lahko poslužuje turška trgovina proge Bagdad—Basra ter pomorske linije čez Črno morje do donavskega ustja.

Gospodarski položaj v septembru

Po statistiki OUZD tendenca napredovanja oziroma nazadovanja pri posameznih gospodarskih panogah v septembru ni pokazala bistvenih izprememb od prejšnjih mesecev. V sezijskem pogledu je namreč napredovalo število zavarovanega delavstva predvsem spet v industrijski grupi gradnje železnic, cest in vodnih zgradb za 2239. Celokupno članstvo pa zaznamuje sezijski povisek za 3004 zavarovance. Razen omenjene panoge se v sezijskem pogledu število zavarovancev ni povečalo znatneje v nobeni drugi panogi. Na drugem mestu, samo daleč zadaj, je gozdno-žagarska industrija z 256. V industriji za predelovanje kože in njenih surogatov znaša prirast 201, v tekstilni industriji pa 165 zavarovancev. Največ zavarovancev je odpadlo v industriji gostiln, kavarn in krčm, kjer je znašal odpad 273 zavarovancev, kar je z ozirom na značaj te panoge in letni čas razumljivo, dasi je znaten tudi letni padec zaposlenosti (220).

Od septembra lanskega leta se je povprečni stalež članstva dvignil za 11.633 zavarovancev ali: za 11.44%. Največji

letni prirast zaznamujejo gradnje železnic, cest in vodnih zgradb ter moramo torej v glavnem še vedno pripisovati povečanje zaposlenosti le javnim delom. Ta prirast znaša 9195 delavcev. Daleko nižji je prirast pri gradnjah nad zemljo (1882), v javnem prometu (1241) in v gospodinjstvu (847). Drugod je letni pri-

Sporazum z Nemci glede celulozne volne

Pogajanja o carinskem in davčnem postopanju pri uvozu celulozne volne (Zellwolle), ki so se vršila v Beogradu med našo in nemško delegacijo, so se zaključila s sporazumom. Po zatrditvi finančnega ministra smo s sporazumom in fiskalnimi olajšavami, ki jih vsebuje, ustvarili nove pogoje za preskrbo naše industrije s surovinami in za preskrbo našega tržišča s tkaninami v količinah, ki ne bodo nevarne za obstoj naše domače tekstilne industrije. Koristi po mnenju dr. Andresa niso zgolj enostranske. Potrebno je bilo do gotove meje predvideti uvoz izdelkov iz »Zellwolle«, ki pa je vezan na uvoz umetne volne, ter je upoštevano tudi dejstvo, da se mora naša

industrija, ki še nima izkušenj, s to novo surovino za uspešno konkuriranje šele

Uvoz lepoticja v Jugoslavijo

Zelo zanimivi so podatki, kako se je razvijal uvoz lišpa v našo državo. Iz njih namreč vidimo, v koliki meri se pri nas povečuje potreba po luksuzu. Evo števil.

Uvoz predmetov, ki služijo lepoticju:	Uvoz	indeks uvoza (1933=100)	delež Nemčije (v tisoč. din)	v %
1933	518	100	95	
1934	688	132	90	
1935	985	190	95	
1936	1123	216	88	
1937	1862	359	97	
1938	1586	286	99	
1939	1835	354	95	

Kakor vidimo iz teh števil, je uvoz lepoticja v Jugoslavijo vse večji. V tem se mi

bistveno razlikujemo od ostalih balkanskih dežel. Dočim se je indeks uvoza lišpa pri nas od leta 1933—1939 dvignil od 100—354, je v Grčiji v istem razdobju padel od 100 na 55, v Romuniji od 100 na 94, a v Turčiji in Bolgariji od 100 na 75 oz. 85. Pri nas povečanje uvoza, drugod zmanjšanje. Če pa primerjamo podatke o uvozu strojev, dobimo ravno obratno sliko! Povsod se je uvoz povečal v večji meri, kakor pri nas. Kaj to pomeni? To je pač značilen znak, da pri nas še vedno ne odločajo v gospodarstvu zdrava in napredna stremjenja.

RUBY M. AYRES:

DRUGI MEDENI TEDEN

ROMAN

43

Kristina se je skoraj razposajeno smejala.

— Takele krajce sem jedla, ko sem še hodila v šolo. Sicer pa vam moram reči, da sem sedajle pošteno lačna.

Pogledala ga je z jasnimi očmi. Žalost, ki jo je zjutraj občela, je že pozabila. Navzočnost tega moža jo je pomirila in izkopal iz temačnih misli. Nalila mu je čaja in zraven nenehoma veselo pripovedovala razne zgodbe iz svoje mladosti.

Potlej sta sedla h kaminu in se razgovarjala.

Kristina mu je zatrijevala, da vidi v žerjavi različne podobe in obraze. Ko sta tako oba zrla v žerjavico, sta se tesno približala drug drugemu. Ko je Kristina začutila na svojem licu njegove kodre, se je prestrašena odmaknila.

— Ali bi ne šla domov? — ga je nekako nergozno vprašala.

Vstala je in stopila k oknu. Sonce se je že nagibalo v zaton. Siva cesta se je zavijala v temo. Pred hišo je stal Ketteringov avtomobil. Kettering je tiho stopil k njej. Bil je bled in ni se ji upal pogledati v oči.

— Pripravljen sem, lahko greva...

Popravila si je klobuk. Prsti so ji drhteli, ko si je za vratom zavezovala pentljo.

Ko je zajetni krčmarici plačeval, ga je Kristina merila s plahim pogledom. Da, dober in nežen mož, ob njegovi strani se je čutila varno in brezskrbno. Ni si mogla misliti, da bi mogel storiti ženi kaj zalega, kot je to storil Jimmy. Odšla je in ga čakala pri avtomobilu.

— Vse je veljalo šiling in tri pennyje. Pocen, kajne? — ji je rekel.

Sedla sta v avto. Skrbno jo je ovil z odejo.

— Koliko časa se bova vozila proti domu? — ga je kar tako vprašala. Tema, ki se je tačas zgostila nad pokrajino, jo je vznemirjala. Rada bi se že vrnila h Gladys. Kljub vsemu se je vendarle bala tega moža.

— Čez dobro uro boste zanesljivo doma, — ji je dejal in pogladil motor.

Avto je tiho drsel kot po valovih. Kristina je postala zaspala. Kettering je molčal. Rahel veter ji je božal obraz. Zaprla je oči.

Ko jo je Kettering ogovoril, je molčala. Obrnil se je in jo pogledal. Imela je sklonjeno glavo.

— Kristina! — mu je zdrselo čez ustnice. In nasmehnil se je. Toda Kristina je spala.

Nekoliko se je pomaknil k njej, da se je mogla z glavo nasloniti na njegovo ramo.

Kettering ni bil mlad. Že pred nekaj leti je slavil svoj štirideseti rojstni dan. Ko sta bila na pol poti proti domu, jo je nežno prebudil. Stresla se je in si mela zaspane oči.

— Kje ste? — je vprašala še na pol v snu in položila svojo roko na njegovo.

— Zaspali ste. Blizu doma sva že.

Kmalu nato je zavil proti Upton House. Gladys jo je že čakala na vratih.

— Bala sem se, da se vama ni primečila kaka nesreča, ker vaju tako dolgo ni bilo. Hudo sta se zakasnila.

— V Hestonu sva pila čaj, — je rekla Kristina in stopila v hišo.

Kettering pa se je ozrl na Gladys.

— Niste šli z nama, — ji je dejal. — Ali se ne vozite radi z avtomobilom?

— Ne, — je kratko rekla in stopila s praga k avtomobilu. — Gospod Kettering, ali vas smem nekaj vprašati?

Nekoliko presenečen jo je pogledal.

— Seveda. Kar govorite, prosim.

— Bojim se, da vam ne bo prav. Toda... toda, ne morem si kaj, da bi vam ne povedala.

— Da bi mi ne bilo prav! Kako to menite?

— Tako? Torej? — je silil Kettering. Gladys je zardela, ne da bi povedala oči.

— Gospod Kettering, če ste zares gentleman, in jaz ne dvomim, da bi ne bili, potem vas prosim, ne zahajajte več k nam, — je Gladys v eni sapi napadla.

Ketteringu je udarila vsa kri v senca. Nekaj trenutkov je molčal, nato pa se je široko zasmel.

— Kaj pa če le nisem gentleman, za kakršnega me imate? — je vprašal nekako prisiljeno.

Gladys je pristopila bliže in mu položila roko na ramo.

— Tega menda ne mislite resno. Rekli ste kar tako... — Gladys je nekoliko pomislila in nato še pristavila: — Nesmiselno bi bilo nekoga ljubiti, če človek že vnaprej ve, da ga ne more osrečiti, četudi bi doprinesel še takšne žrtve...

Kettering se je resno zamislil. Priznati si je moral, da se doslej sploh ni zanimal za to dekle, ker se mu je zdela kaj navadna in pusta. Toda bil je v zmoti. Presenetila ga je s svojo odločnostjo in vnetostjo.

— Sedaj ni srečna, prav gotovo ni srečna, — je dejal mračno.

Gladys se je obrnila in nemirno segla na volan.

— Toda postati utegne še bolj nesrečna, — je vneto dostavila.

— Da, bila bi še bolj nesrečna, če bi storila kaj takega, česar bi se sramovala in morala vse življenje tajiti.

(Dalje)

Novice

Delo za zaščito otrok in mladine

Banovinski odbor Jugoslovanske Unije za zaščito otrok je na seji med razpravljanjem o važnih in najnujnejših delih za zaščito otrok med drugim ugotovil sledeče:

Dosedanje delo za zaščito otrok za slučaj vojne je že zelo napredovalo, vendar je treba s pospešenim tempom te priprave čimprej dovršiti, zaradi česar je treba prvenstveno rešiti vprašanje finančnih sredstev.

Organiziranje krajevnih odborov je treba pospešiti, in sicer tako, da bo popolnoma zadoščeno vsem zadevnim razpisom ministrstev in pravilnikom o zaščiti otrok. Dosedaj je organiziranih 207 občin, ki imajo ustanovljene krajevne odbore. Ideja organizirane in načrtne akcije skrbstva in varstva našega naraščanja se je pričela s tem širiti iz banovinskega in mestnih centrov na deželo v večja naselja in vasi. Ker je uveljavljanje strokovno premišljene in načrtne zaščite otrok šele v začetku, je treba stremeti za tem, da bo vsak krajevni odbor predstavljal živo, agilno, navdušeno ter idealno delavno edinico, ki se bo vedno zavedala svoje velike naloge: bdeti in čuvati nad duševnim in telesnim zdravjem mladine svojega področja. — Še pred božičem bo sklican sestanek zastopnikov krajevnih odborov, na katerem

se bodo obravnavala tekoča mladinsko-zaščitna vprašanja.

Delo za postavitev doma za socialno ogrožene noseče matere in porodnice se pospeši. Banovinski odbor pričakuje od vseh prizadetih izdatne pomoči.

Dosedanji krediti za zaščito otrok, s katerimi razpolagajo bodisi občine, banska uprava in država, so absolutno premajhni, da bi bilo z njimi mogoče uspešno rešiti katero koli mladinsko zaščitno vprašanje. Dolžnost vseh občin je, da vnesejo v svoje proračune za leto 1941/42 posebne proračunske postavke za zaščito otrok, prav tako je treba zvišati tudi postavke za zaščito otrok v proračunih banske uprave in države. Dosedanje pomanjkanje sredstev ne bo mogoče nadomestiti s prostovoljnimi prispevki in darili, zaradi česar naj se pokrene akcija

za ustanovitev banovinskega mladinsko-zaščitnega fonda, kamor se bodo stekale redne, obvezne dajatve, kakor je to uvedeno že v mnogih državah.

Katastrofalno padanje rojstev, upadanje volje za rojstvom otrok, poraščanje nesmisla za družinsko življenje v našem narodu in drugi slični pojavi zahtevajo energičnih ukrepov ne le od strani zasebne iniciative, ampak tudi od strani oblasti. Pri vsem delu v tej smeri se morajo podrediti vsi osebni principi in kaprice posameznikov interesu splošnosti, da se ohrani življenjska sila naroda in tako poveča moč države.

Na podlagi gornjih ugotovitev je banovinski odbor sprejel vrsto sklepov za nujno izvršitev z upanjem, da iniciativa Unije ne bo naletela na težkoče in nerazumevanje.

Tuja mina povzročila požar pri Mljetu

Na otoku Mljet je razburkano morje vrglo na obalo mino neznanega porekla, ki je eksplodirala blizu kraja, poraščene z gozdom. Izbruhnil je gozdni požar, ki se je zaradi vetra s silovitostjo naglo širil. Na delu so bili vsi domačini, ki so z nadčloveškimi napori ogenj lokalizirali. Škoda je zelo velika.

V dubrovniški luki je padla v morje košara nekega izvidniškega balona tuje države. Zaradi tega je naša vojna mornarica takoj pričela z delom, da potegnejo košaro iz morja. V ta namen je priplul v luko remorker s potapljači in drugimi pripravami, s katerimi bo omogočeno rešiti balonsko košaro iz globine.

Velike poplave v Bosanski Posavini

Iz Brčkega poročajo o strahoviti poplavi v vsej Bosanski Posavini. Doselej je pod vodo nad 14.000 ha zemlje, poplavljenih je 20 vasi. Poplava ogroža življenje 24.000 ljudi, ki jih oblasti evakuirajo na varnejša mesta. V vsej Posavini je velika panika med prebivalstvom, ki takšne poplavne katastrofe še ni doživelo.

Narastle vode k sreči doslej še niso

terjale smrtnih žrtev, utonilo pa je mnogo živine. Prebivalstvo, ki je zapustilo domove, je brez hrane, ker je voda vse pokvarila. Banska oblast deli poplavljenecem kruh in najpotrebnejše; na pomoč je prišlo tudi vojaštvo s pontoni.

Velike poplave so tudi v okolici Novog Gradiške in Metkovića.

Tuja letala metalabombe v Ohridsko jezero

Včeraj okoli 8. je bil v Ohridu dan znak za nevarnost. Takoj nato se je pojavila nad mestom skupina letal tuje porekla, ki so krožila nad mestom in Ohridskim jezerom. Naše protiletalsko topništvo je takoj vsulo topovski ogenj proti tujim letalom, ki so naglo izginila čez mejo. Prej pa so vrgla še več bomb, ki so padle v Ohridsko jezero.

Ljubljana

Z MOTOCIKLOM V 8 m GLOBOKO GRAMOZNO JAMO

Malo predobra volja je zapeljala v smrt ključavničarskega pomočnika Adolfa Polžkruha, po rodu iz Celja, ki pa je stanoval na Stožicah pri Ljubljani. Njegov vozač, ključavničarski mojster Josip Clemente iz Ljubljane, pa je dobil pretes možganov in težke poškodbe na ključnici in roki. Že pozno ponoči sta se namreč zapeljala s motociklom v 8 metrov globoko gramozno jamo za Bežigradom. Med padcem je spremljevalec zletel čez vozača na kup gramozu ter tudi takoj izdihnil. Clemente pa je bil preplezan v bolnišnico.

a Na ljubljanski univerzi je imel nastopno predavanje novi profesor, vodja etnografskega seminarja dr. Niko Zupančič. Predaval je o temi „Pradomovina Slovanov in začetki slovenskih narodov“ in o črtah tri razvojne faze v zgodovini Slovanov: pradomovino Rusijo, kjer sta narode slovenske skupine še družila enoten jezik in enotna kultura, dobo tik pred preseljevanjem ter dobo nastajanja slovenskih narodov, ki traja do pokristjanjenja. Slovinci svoje davnine žal nimamo znanstveno dovolj raziskovane, na ljubljanski univerzi je bila etnografska stolica skozi 20 let nezasedena in tako nimamo danes še kadra etnografov, da bi se znanstveno delo na tem področju moglo razmahati. Tudi naš etnografski muzej se ne more razvijati, ko nima niti lastnega poslojca. Potrebno je, da slovenska javnost kar najbolje podpira domače znanstveno delo, zlasti z gnotnimi sredstvi. Predavanju so številni slušatelji sledili z velikim zanimanjem.

n Tekstilno šolo bodo odprli v Varazdinu. Oblasti so na to že pristale, občina pa je dala potrebne prostore.

Celje

c Podraženje mleka. V Celju je določena cena za liter mleka 250 din. Na celjski trg pa prinašajo mleko in druge predmete razni prekupčevalci iz šentjurske in šmarnske strani. Ti prekupčevalci so v preteklem tednu hoteli na vsak način dvigniti cene mleku na celjskem trgu na 3 din za liter. Mestno poglavarstvo jim je to preprečilo in jim je do nadaljnjega prepovedalo prodajo v Celju.

c Film „Hej Slovani“ so nameravali te dni predvajati v kinu „Union“ v Celju, kar so pa nepredvidene zapreke preprečile.

c TK Skala ima redno zborovanje v soboto, 7. dec. v hotelu „Evropi“.

c Slavnostni koncert 1. decembra. Združena celjska pevska društva bodo 1. dec. ob 20. priredila v Mestnem gledališču slav-

nostni koncert. Spored bo zelo pester. Izvajali bodo skladbe domačih in tujih skladateljev za pevce — soliste, za godalni kvartet, za moški in mešani zbor. Da bo izvedba kvalitetna in na dostojni umetniški višini, jamčijo prireditelji Glasbene Maticice, CPD, „Celjski Zvon“ in „Oljka“.

Vstopnice se dobijo v predprodaji samo v knjižarni Goričar na Kralja Petra cesti.

c Ljudsko vseučilišče. O rogaškem in kozjanskem okraju bo drevi ob 20. nadaljeval predavanje prof. dr. Pavel Strmšek.

c Ukrajene vzporednice. Prosvetna uprava je ukinila na celjskih ljudskih šolah 4 vzporednice.

c Celjski oktet je v soboto zvečer priredil v mali dvorani koncert slovenskih pesmi. Peli so Adamičeve, Devove, J. Ipavčeve, Pavčičeve, Jenkove, Krekove in pesmi drugih slovenskih skladateljev. Koncert je občinstvu, ki je napolnilo dvorano, nudil lep umetniški užitek in ga v polni meri zadovoljil.

Slab obisk turistov v Dalmaciji

Pravkar so bili objavljeni statistični podatki o obisku Dalmacije po turistih v prvih osmih mesecih letošnjega leta. Obisk je bil letos v prvih osmih mesecih, če ga primerjamo z lanskim v istem razdobju, zelo slab. Dalmacijo je obiskalo letos prvih osem mesecev 31.353 gostov, dočim jo je lani v prvih osmih me-

Nad 200.000 din za CMD

Nabiralna akcija CMD v nedeljo 10. novembra je v vsej Sloveniji prav lepo uspela, saj so zbrali ta dan 212.042 din. Vodstvo CMD v Ljubljani se zahvaljuje vsem mestom, trgom in vasem, podružnicam in sodelujočim društvom, nabiralcem in darovalcem, zlasti pa še mladini, ki je z vso vnemo sodelovala.

Za 15 milijonov skritega blaga

Kakor poroča nedeljska »Politika« iz Arandjelovca so tam našli v nekem skladišču za 15 milijonov din skritega tekstilnega blaga, ki je last tovarne Jugobruna iz Kranja. Skladišče so zapečatili, trdijo pa prijavili sodišču.

STEKLINA PRI KONJICAH

V občini Prihova pri Konjicah je stekel pes ogrizel več psov, ki so zboleli za steklino. Žrtev steklega psa je postala tudi neka starejša ženska. Zdravnik je tudi pri njej ugotovil steklino in jo takoj poslal v bolnišnico. Oblasti so takoj odredile vse potrebno, da se steklina ne bo razširila. Obgrizene pse so takoj ustrelili. V vsem konjiškem okraju je razglašen strogi pasji zapor.

o Poročila sta se v Ljutomeri gđc. Katinika Rajhova iz Mote in g. Ivo Kovač, kand. mag. framacetike.

o Tragični smrti je podlegel 32letni evangeličanski župnik Franc Kuhar v Moravcih. V dušnopastirski službi je bil komaj nekaj let. Bil je dobro poznan v Soho in po Prekmurju ter je njegova tragična smrt močno odmevala, posebno še v evangeličanskih krogih.

o Odbor Rdečega križa v Vojniku priredi v nedeljo, 1. dec., ob 15. v posojilnici dvorani akademijo s pevskimi in orkestralnimi točkami, z deklaracijo in igro. Čisti dobiček je namenjen za revno šolsko mladino.

o Mala Nedelja. Na skupni proslavi Zedinjenja, ki bo v nedeljo 1. dec., ob 15. v Sokolskem domu uprizorila Sokolska deca in naraščaj mladisko igro „Kralj Matjaž“.

n Italijanska jadrnica „Giuseppe Moggiolo“ je priplula v Gruž. Ladja je bila med angleškimi in grškimi zračnimi napadi na Valono v luki ter ga je ena bomba lažje poškodovala.

Stavbišče za novo celjsko gimnazijo

So pa še neki vidiki, ki jih je treba omeniti: novi zavod bo gotovo dobil svojo teritorialno omejitve, kakor jo imajo vsi zavodi, da ga bodo posejali dijaki gotovih okolišev. Tako bo nova gimnazija brez dvoma določena za tiste dijake, ki prihajajo z vlaki, torej je pač važno, da ni predaleč od kolodvora. — Druga dobra stran je, da zavodu ni treba posebne šolske kapele, ko je tik stavbišča dovolj velika cerkev. Gotovo pa je tudi priporočljivo, da so šolski zavodi nekoliko vsaksebi, da niso vsi kar na kupu, da so zavodi samostojni in učenci nepomešani. To velja zlasti še za celjske prometne prilike. —

Drugi projekt pa je, da bi stalo novo poslopje poleg sedanje gimnazije na Otoku. Tam bi bilo dovolj veliko stavbišče na razpolago in — čudno, da se tudi to poudarja — oba zavoda bi bila skupaj, da si lahko izmenjujeta učila in učitelje ter po možnosti še telovadnico. Nikakor ne vidimo, da je v tem kaka prednost, sicer je kar najbolje, da se zavodi združijo in ostanejo lepo skupaj in se večajo v nedogled; da tak kondominij ni ugoden nikjer in seveda tudi ne v šoli — leži na dlani, radi tega je to motivacijo odkloniti; ostane torej objektivno vzeto za ta načrt le to pozitivno, da je stavbišče v največji meri na razpolago.

Tudi to, da bi bila oba zavoda na Otoku, bi najbrž ne bila v bodoče ovira,

kajti toliko že moramo zaupati regulaciji Savinje, da v bodoče ne bo več takih poplav, ki bi zajele ves Otok in tako onemogočale obisk šol, kakor se je to godilo doslej. Stvarni pomislek pa je dohod na Otok: Kdor sedaj opazuje mladino, ko prihaja v gimnazijo po Krekovi ulici in zavija na Otok na križišču pred pravoslavno cerkvijo, se čudi, da se ne zgode pri tem silnem prometu težje nesreče. Neprimerno večja pa je še nevarnost zvečer, ko mladina v gruči odhaja iz šole. Takrat pa opazovalcu zastane sapa in starši v strahu pričakujejo domov svojega otroka. — Res je, da je v projektu nova cesta od Narodnega doma preko dvorišča vojašnice in tako naprej, ali ta projekt še ne bo kmalu rešen, saj vidimo, da je ostal pri letošnjih regulaciji še vedno vnebovpijoči ogel nasproti Narodnemu domu, da pešci s strahom kukajo okoli ogla, če je cesta prosta ali pa divja nasproti kako vozilo. In tod naj gre skoraj istočasno 1500 otrok! Že iz tega samega vidika ni misliti na novo poslopje na Otoku, dokler se prometne prilike tega dohoda ne uredi. Tudi če je tam samo en zavod, kakor je sedaj, bi morala oblast vprašanje tega dohoda urediti, ne pa da ga pušča v nemar iz leta v leto že dvajset let... Vprašajmo pa se tudi, če je priporočljivo, da se gnete vse dijaštvo po istih ulicah skozi vse mesto, ali bi ne bilo bolje, da se nekoliko porazdeli? Ob osmih in opoldne

secih obiskalo 77.591, torej za 46.238 manj kot lani. Obisk Dalmacije se je torej zmanjšal za mnogo več kot polovico. Najbolj se je pri tem zmanjšal obisk tujcev, ki jih je bilo letos v Dalmaciji za 43.949 manj kot lani. Pa tudi domačih gostov je bilo za 2289 manj kot lani. chysko vlado, so objavila, da bo nekaj

Pri tem pa je treba razumeti čisto običajno izkustvo, da je v malih mestih takoj vse »strašno daleč«. Kakor hitro si iz ožjega središča, se ti zdi že celo pobotovanje, čeprav bi se ti v kakem velikem mestu zdelo vse prav blizu. S tem duševnim razpoloženjem je treba računati. In zakaj v okolico? V Gaberju bi bili že lahko ob koncu prejšnjega stoletja dobili slovensko gimnazijo, pa je niso hoteli. Zahtevali so jo v Celju, mi pa se ukvarjamo z mislijo, da bi šli z novim zavodom v Gaberje. V okolico je treba bežati pred prometom in pred prahom, česar je pač v Gaberju najmanj toliko kakor v Celju samem. Zaradi tega tudi tretji projekt za stavbišče v Gaberju ne pride v poštev.

Tak je stvarni položaj — enkrat tudi objektivno opisan brez vseh stranskih in političnih interesov, marveč kot vprašanje čisto in samo zase. Objektivna presoja gornjega položaja pa naj odloča tako, da bo v korist šolstvu kot takemu, šolski mladini, razvoju mesta in njegovim prometnim prilikam za dolgo dobo. Vse pa le iz stvarnih vidikov!

KONEC.

Zanimivosti

Žalostna vojna bilanca Belgije

160.000 hiš, 2200 mostov in 3250 javnih zgradb porušenih — „Diktator“ za gradbeno obnovo Belgije

Pol leta bo, kar je mala Belgija doživela svojo strahotno vojno katastrofo. Že po prvih vtisih je bilo jasno, da je tokrat doživela Belgija mnogo večje opustošenje kot v bivši svetovni vojni. Popis škode ter zbiranje podatkov je bil zelo težaven ter se je zavlekel za več mesecev. Šele te dni so bili objavljeni prvi uradni podatki o škodi, ki jo je Belgija utrpela, ko sta se spomladi udarili na njenih tleh nemška in zavezniška armada.

Uvodoma ugotavlja poročilo, da je bila škoda, ki jo je Belgija doživela v vojni 1914/18 več ali manj lokalnega značaja. Takrat namreč vsa Belgija ni padla pod vojni vihar, ampak so se bojišča omejevala na dolino reke Meuse, okoli Liege-a in na zapadno Flandrijo. V sedanji vojni pa je trpela vsa Belgija.

V sedanji vojni je bilo v Belgiji popolnoma porušenih 160.000 hiš, dočim je bilo 26.000 hiš teže, 45.000 pa laže poškodovanih. V zapadni Flandriji so morali po vojni 1914/18 popolnoma obnoviti 80.000 hiš. V tej vojni pa odpade na Flandrijo samo 32.000 hiš. Na splošno pa je Flandrija v tej vojni trpela prav toliko kot v prejšnji. Po obsežnosti opustošenja je na drugem mestu pokrajina Eno, nato pa pride Brabant. V vsej Belgiji je bilo tokrat porušenih nad 3500 javnih zgradb, med njimi 250 državnih, ki so bile v času izbruha sovražnosti šele v gradnji. Kot poseben cilj razdejanja pa so služila razna industrijska podjetja. Nekatera so bila porušena do tal. Popolnoma je bilo porušenih 350 tovarn in industrijskih podjetij.

Relativno največjo škodo pa so utrpeli belgijski mostovi. Po pravkar objavljenem popisu je bilo 645 mostov popolnoma porušenih, 1500 pa manj ali več poškodovanih. Hiše in industrije je večina noma porušila nemško letalstvo in artilerija, mostove pa so v glavnem porušili zavezniški, da bi na ta način pri umiku.

GLEDALIŠKI IGRALEC PRI VOJAKIH

Ko smo še bili rekruti, nas je narednik izpraševal po poklicih v civilnem življenju. Poleg mene je stal v vrsti Marko Markovič.

— In kaj ste vi? — ga vpraša narednik.

— Gledališki igralec, gospod narednik!

— Oho, potem nam boš tu zaigral vlogo dobrega vojaka!

MARK HELLINGER:

Plačilo za dobroto

Perry je bil zelo dober fant. V malem srednjameriškem mestecu je bil uradnik na pošti. Njegovo življenje je bilo prazno, brez vsakršnega dogodka, izvrzmiš enega: na pošto je vsako jutro prihajala stara dama in povpraševala po pošti.

— Ali je kaj pošte za Jacksonovo? — je žalostno in proseče izpraševala sleherno jutro. Pa naj je bila zima, naj je deževalo, ali poleti in v sončnem vremenu. Bila je precej stara, nosila je črn klobuk in pen-tiljo pod brado ter težko črno obleko. Nekako trpko se je smehljala, kadar je Perry po predalih brskal za njenimi pismi, dasi je dobro vedel, da ni nobenega. Se nikoli se namreč ni zgodilo, da bi prišlo zanjo kakšno pismo.

Toda videti je bilo, da stara Jacksonova ne bo nikoli izgubila upanja, da bo nekega dne le prišlo tudi zanjo pismo.

— Nič, gospa Jacksonova, — ji je vsako jutro dejal Perry, — danes ni nič za vas. V tem hipu ji je zamrl na ustnicah tanki nasmeh. Razočarana in še bolj postarana se je obrnila od okenca. Perry je gledal zanjo, kako odhaja s trudnimi koraki na svoj dom v Johnston Boarding house.

— Ali je kaj pošte za Jacksonovo? — To vprašanje je Perryju neprestano zvenelo v ušesih. Seglo mu je že do srca. Perry je bil namreč fant dobrega srca in težko mu je bilo zaradi uboge gospe Jacksonove. Vedel je, da je uboga in brez denarja. Prepričan pa je bil, da starica tako vroče pričakuje pismo od svojega sina. Od sina, ki je verjetno že pred leti odšel z doma in kmalu pozabil svojo mater.

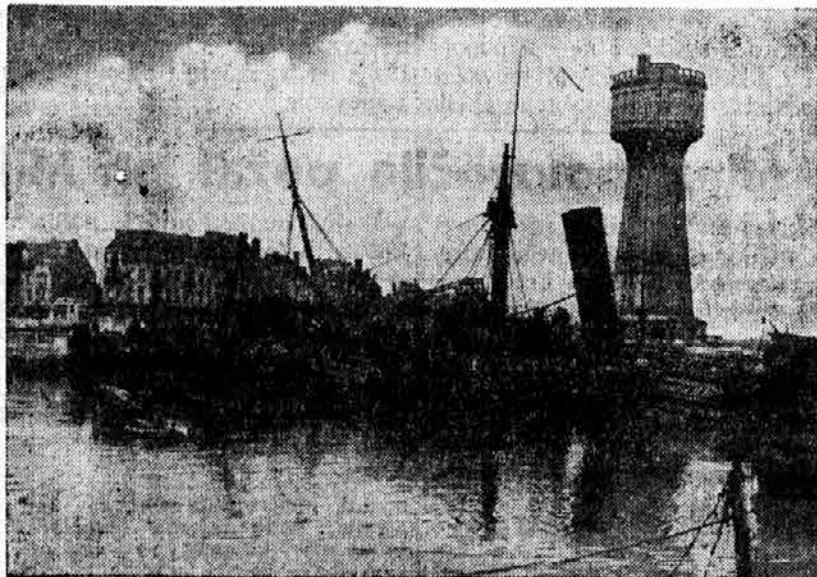
Po nekaj tednih se je Perry odločil, da sam napiše pismo stari ženi. Zakaj bi ji vendar ne pisal, pisma pa lepo položil v predal pod črko J, da si bo stara gospa mislila, da ji je pisal sin? Gospa Jackso-

va v Flandrijo, proti Calais-u in Dunkerque-u pridobili na času.

Sedanja belgijska uprava je pred nedavnim izdelala obširen načrt za obnovitvena dela. Na čelo komisije, ki bo vodila dela za obnovo Belgije, je bil postavljen belgijski tehnični strokovnjak Vervilgeem, ki je v javnosti dobil ime »diktator za obnovo Belgije«. Zanimivo

je, da je bil Vervilgeem na tem položaju tudi po končani bivši svetovni vojni, ko je naravnost vzorno obnovil Belgijo. Belgijci imajo tudi sedaj v tega moža, ki ga je že drugič doletela tako častna, toda žalostna naloga, popolno zaupanje. Na splošno pa v Belgiji računajo, da bo obnovoitev izvršena naikasnije v štirih letih.

„Sodobno pokopališče“ v Kanalu

Pogled na neko luko ob Kanalu, kjer je na kupe potopljenih ladij

Pariške investicije

Pariška občina je najela 7 milijard frankov, da vsaj delno ublaži veliko brezposelnost, ki vlada v Parizu. V tej zvezi je generalni tajnik za javna dela dal izjavo o razdelitvi tega ogromnega kredita. Milijardo in 250 milijonov frankov bodo v Parizu porabili za popravilo sportnih igrišč, 300 milijonov za kanalizacijo, 600 milijonov za vodovod, 700 milijonov bodo porabili za zgraditev centralne kurjave, 15 milijonov za popravilo bolnišnic in šol, 300 milijonov za izboljšanje odvoza odpadkov, 100 milijonov za popravilo ulic in cest, 150 milijonov za zgradbo pariškega pristanišča, 300 milijonov za podzemne železnice, 100 milijonov za trolejbus, 200 milijonov za električno centralo, 300 milijonov za plinarno, 500 milijonov za arhitektonska popravila, 100 milijonov za olepšanje sprehajališč in parkov, 300 milijonov za podpore siromakom, 350 milijonov za ureditev novih parkov.

Roosevelt ne verjame vražam

PREDSEDNIK USA SE SMEHLJA PRAZNOVERNIM NAPOVEDIM

Po volitvah, v katerih je bil Roosevelt tretjič izvoljen za predsednika USA, so se pojavila v ameriškem tisku najrazličnejša ugibanja. Med njimi tudi praznoverna napoved o usodi, ki naj bi doletela tudi Roosevelta. Ker so volitve namreč vsako četrto leto, padejo vsako dvajseto leto na letnico, ki ima na koncu »0«. Vneti statistiki so se poglobili v to okolnost ter ugotovili, kakšne usode so doletele ameriške predsednike, ki so bili izvoljeni v letu, ki je imelo na koncu »0«.

1840: William Harry Harrison. Mesec dni potem, ko je prevzel predsedniško funkcijo, je umrl.

1860: Abraham Lincoln. Šest mesecev po izvolitvi je izbruhnila državljanska vojna. Leta 1864 je bil Lincoln drugič izvoljen za predsednika, toda že naslednje leto je padel kot žrtev morilske roke.

1880: James Abraham Garfield. Jedva

se ji močno tresle, ko je sprejemala pismo. Perry jo je vesel opazoval, ko je stlačila pismo v svojo črno, močno obnošeno torbico. Deset dolarjev je bilo za Perryja precej, celo premoženje. Toda rad jih je dal, iz srca rad, da vzradosti staro gospo. To je bilo vendar plemenito dejanje.

Drugo jutro je prišla gospa Jacksonova spet. Stopila je k oknu in izročila Perryju pismo in pisemski ovoj.

— Mladi gospod, znabiti mi morete pomagati. Včeraj sem dobila pismo od svojega dragega sina. Tu je njegov pisemski ovoj. Za nič na svetu nisem mogla razvozljati, odkod mi je prav za prav pisal. Toda vi, ljudje s pošte, se v takih rečeh razume. Tu je pa pismo, ki sem ga napisala. Prosim, odpošljite mu ga. Hvala vam za dobroto.

Stara gospa je odšla, Perry pa je skrivaj vtaknil pismo v žep. Če je že začel, mora zadevo zavozljati do konca. Gospe Jacksonovi bo pač redno pisal ter prevzel vlogo njenega nehvaležnega sina, ki se kdo ve kod klati po svetu. Zvečer je hitel iz urada, da si doma sam zase prečita njeno pismo. Zaklenil se je v sobo in odprl pismo.

„Moj najdražji sin!

Iz vsega srca sem bila srečna, ko si se mi po tolikem času spet oglašil. Skrbela sem, ali me morda nisi že pozabil. Za vsako mater pomeni neizmerno mnogo, če ve, da njen sin misli nanjo. Nešteto krat se Ti zahvaljujem za denar. Trda mi prede. Zelo prav mi je prišel. Bog naj Te blagoslovi, ker si mi tako dober. Kmalu mi spet piši. Sicer pa Te prosim, da mi bodeča pisma naslavljaš na drugo pošto. Tako poredko dobim Tvoja pisma. Zdi se mi, da mladi uradnik na naši pošti ve, da mi v pisemih pošiljaš denar. Odpira jih in krade iz njih denar, pisma pa zavrže. Tvoja ljubeča Te mati.“

Vas „nesmrtnikov“

Ob obali Kanala, ki je sedaj izpostavljen dnevnim napadom angleških letal in dalekostrelnim topovom, leži francoska vas Saint Jean. V zadnjih dveh desetletjih je bila znana po vsej Franciji radi tega, ker tu sploh ni nihče umrl. Vas je do izbruha sedanje vojne štela nekaj okoli 2000 prebivalcev, vendar pa dva vaška grobarja že nad 15 let nista nikogar pokopala. Dotlej so bili prebivalci te vasi nenavadno trdni in zdravi. Prva leta po bivši svetovni vojni se je sicer v vasi naselil zdravnik, toda že čez nekaj mesecev je moral oditi, ker ni bilo nobenega pacienta. Do sedanje vojne je živelo v Saint Jeanu 95 oseb, starejših od 90 let, in 120 oseb, starih nad 80 let. Vsi starci pa so bili kljub visokim letom izredno čili in zdravi. Poleg tega pa je vas zanimiva tudi radi tega, da v sedanji vojni ni noben moški iz te vasi padel na fronti, dasi ji je bilo precej, ki so se borili v francoski armadi. Vsi so ostali živi in zdravi. Danes je vas napol prazna, kajti nahaja se v najbolj ogorčeni sferi angleško-nemških spopadov.

PRAH — VZROK MNOGIM BOLEZNIM

Specialist za vratne bolezni v St. Louisu prof. Hanzel je več let raziskaval vpliv prahu na razne vrstne organe in grlo. Pri tem je ugotovil, da imajo mnoge bolezni svoj izvor v prahu, ki se nabira na sluznici grla. Posrečilo se mu je, da je iz prahu, ki človeka povsod zasleduje, izločil vse škodljive bakterije, prav tako pa je izločil iz prahu neke sestavne dele, ki so se pokazali kot učinkovito zdravilo proti nekaterim boleznim, kot n. pr. kronični prehlad, astma itd.

Novinarji so vprašali Roosevelta, kaj meni o tej usodni zvezi. Franklin Roosevelt se je nasmehnil ter jim dejal, da ne verjame niti vražam niti usodnim miglavjem, s katerimi strašijo javnost »lovci senzacij«.

— Glej, glej, to je pa rokopis tvojega očeta!
— Da, pisal sem z njegovim najljubšim peresom!

Maribor

Maribor je dobil novo pevsko društvo „Kolo“

Lepo število občinstva se je zbralo včeraj dopoldne v mali dvorani Narodnega doma k ustanovnemu občnemu zboru Pevskega društva »Kolo«. Zborovanje je vodil predsednik pripravljalnega odbora Ivan Curk, ki je uvodoma pozdravil zastopnike ravn. Pirca za ZKD in Sokola-Matica, prof. Struno za Sokolsko župo Maribor in mariborska sokolska društva, nadzornika Tomažiča za mariborsko podružnico in glavni odbor CMD, Lavrenčiča za JS in NO, Sosiča za Sokola I ter Trstenjaka za Ipavčevo pevsko župo in pevsko društvo Maribor.

O delu pripravljalnega odbora je poročal tajnik Dovjak Jožko, na kar je Marino Kralj prečital nova pravila. Iz njih posnemamo, da je namen društva gojiti narodno slovensko in jugoslovansko pesem, vzgajati članstvo v pevski izobrazbi ter pospeševati družabnost in na tej podlagi utrjevati narodno zavest.

V tajnih volitvah je bil izvoljen za predsednika Marino Kralj, ostali upravni

odbor pa tvorijo Alojz Grmek, Anton Koršič, Rado Polh, Ivan Humar, Franc Cerkevnič, Miran Matelič, Branko Cerkevnič, Cingerle, Butinar, Dovjak, Franči, Cigoj, Gabrijan, Lavrenčič, ge. Pinterjeva, Polhova, Klečnikova, Trpin, Grča, Dovjak, Čerič. Odbor se bo konstituiral na svoji seji v četrtek, nadzorni odbor pa tvorijo Curk, Rojc in Lozej.

Pri slučajnostih so pozdravili novo

ustanovljeno društvo navzoči zastopniki drugih organizacij, ki so vsi obljubili vsestransko pomoč, ZKD pa je po svojem zastopniku Janku Pircu kot prva prispevala denarno pomoč. Ob zaključku je spregovoril še novi predsednik, ki je poudaril, da bo ves odbor smatral izvolitev za dolžnost, ne pa samo za čast. Vse je pozval k delu, da nas bodočnost ne bo našla nepripravljene.

10 letnica mariborskega Rotary kluba

V soboto je proslavil mariborski Rotary klub v Kazini 10 letnico obstoja. Slovesnost je vodil klubski predsednik lekarnar g. Vidmar, ki je prisrčno pozdravil zastopnike Rotarijcev iz Ljubljane, Kranja, Beograda, Zagreba, Varniščina in Bačke Topole. Vsi so klubu iskreno čestitali za doseženo uspešno delo na humanitarnem polju v teku enega desetletja. Mariborski Rotariji so ob vsaki priliki pokazali, kako znajo podpi-

rati socialne in človekoljubne akcije v korist bližnjega, kar jim predpisuje tudi njihova ideologija. Zagrebška člana inž. Alaupovič in dr. Levstek sta bila za svoje zasluge pri ustanovitvi mariborskega kluba imenovana za častna člana. Posebne znake zasluge so dobili ustanovitelji Rotary kluba v Mariboru gg. veleposestnik Nikola Jurkovič, ravnatelj Krejči, industrijec Saboty in dr. Stamol.

Pobreška „Zarja“ pred svojo 20 letnico

Pobreško pevsko društvo »Zarja« je imelo v soboto svoj 19. občni zbor. Ta dogodek zasluži tem več pozornosti, ako upoštevamo razmere, v katerih je društvo začelo delovati, in ovire, s katerimi se je moralo boriti. Toda Zarjani so krizo preboleli ter uspešno zaorali v kulturno letino na Pobrežju.

Zborovanje je vodil predsednik Franc Volavšek, ki je ob otvoritvi pozdravil zastopnika Ipavčeve pevske župe Vinka Živka, zastopnika ZKD in Gasilske čete Josipa Klemenčiča, zastopnika Sokola in občine Pobrežja Albina Bana. Poročali so tajnik Milan Klemenčič, blagajnik Ivan Drvenšek in preglednik Albin Ban. Iz poročil je razvidno, da ima društvo danes nad 30 aktivnih in okoli 100 podpornih članov. Z vsemi drugimi društvi živi v

najboljših odnosih ter je vedno rado sodelovalo na njihovih prireditvah, narodnih manifestacijah in proslavah. Posebno svečan koncert pa pripravljajo za spomlad ob priliki društvene 20-letnice.

Pri volitvah je bil za predsednika izvoljen dosedanj pečovodja Janko Živko, podpredsednik je Franc Ditner, tajnika Milan Klemenčič in Vilko Kotnik, blagajnik Ivan Drvenšek, pečovodja Janko Živko, preglednika Anton Tončič in Albin Ban.

Pri slučajnostih je bilo sklenjeno gojiti tudi dramatik, za kar je bil izvoljen poseben prirediteljski odbor, ki ga tvorijo Kotnik, Drvenšek, Šabeder, Dajčev, Drozg, Pirš. Končno so Zarjo pozdravili zastopniki drugih organizacij ter društvu tudi v bodoče želeli mnogo uspehov.

Peš iz Slovenjgradca v Ptui

V neki gostilni na Tržaški cesti se je včeraj proti večeru ustavila trojica otrok iz Smartina pri Slovenjgradcu ter poprosila za večerjo in prenočišče. Radovedni gostje so kmalu izvedeli, da so potniki 12—14 letni Micika, Štefek in Tonček Matauš, ki so se pred štirimi dnevi peš napotili iz Smartina proti Ptui, kjer imajo tik mesta teto, katero nameravajo obiskati ter ostati dalje časa pri njej. Otrokom manjkajo sredstva za prevoz. Oče, ki je bil gozdni delavec, je umrl za sušico, mati je morala kot poljska dninarica skrbeti za devet otrok, iz-

med katerih jih je doma še pet, ki so starejši od naših potnikov ter najmlajši, ki je v 8. letu. Otroci so pripovedovali, da niso na tej poti prvič, temveč da so že enkrat bili. Pripovedovali so tudi, da že dalje časa nimajo pouka v šoli, ki jo pripravljajo, ker je zaradi nezgode pred kratkim postala za pouk neuporabna. Korajžni otroci, ki so za svoja leta jako slabo razviti, so zbudili mnogo pozornosti. Ko so se dodobra najedli, so se podali spat, danes rano zjutraj pa so se odpravili proti Ptuiju.

Zborovanje cestarjev

V sejni dvorani Okrajnega cestnega odbora je imelo včeraj svoje zborovanje društvo banovinskih cestarjev sejo odbora tega društva za bivšo mariborsko oblast. Navzočih je bilo okoli 50 cestarjev. Sejo je vodil predsednik banovinskih uslužbencev v Mariboru inž. Šturm, o delovanju pa je poročal cestar Slana iz Ormoža. V imenu okrajnega cestnega odbora je navzoče pozdravil njegov načelnik Fr. Žebot. Poročilo o draginskih dokladah in o vseh predlogih za izboljšanje gmotnega položaja cestarjev pa je dal predsednik društva banovinskih uslužbencev J. Pirc iz Ljubljane. Z zborovanja so poslali zahvalo bivšemu gradbenemu ministru dr. Kreku za intervencijo v pogledu draginskih dokladov ter banu dr. Natlačanu, ki je tudi mnogo pripomogel k izboljšanju prilik cestarskega osebja.

MLADI PIONIRJI NAŠEGA LETALSTVA

Nedavno je bila v Mariboru osnovana nova jadralno-letalska skupina z imenom »Trideseti«. V skupini so se zbrali sami mladi ljudje, ki hočejo dati duška svojim stremiljem v pozitivnem delu. Zavedajo se dobro, da jadralno letalstvo ni samo sport temveč mnogo več. Skupina je pokazala dovolj zmožnosti za delo in tudi dovolj ambicij, zaradi pomanjkanja lokala pa svojega delovanja ne more razširiti, zato se obrača na javnost s prošnjo, da jo podpre. Veliko zaslugo bi ji storil, kdor bi ji preskrbel delovno sobo v velikosti

ca 30 m². V teh resnih časih je naša dolžnost, da pomagamo ljudem, ki se hočejo vzgajati v dobre in pogumne državljane. Informacije daje Pristernik Arnold, Cankarjeva ul. 14. tajnik JLSM 3.

BOLNICARSKI TEČAJI RDEČEGA KRIZA

V četrtek, 21. novembra t. l., sta bila odprta dva nova bolničarska tečaja Rdečega križa, ki ju vodi zdravnik gg. dr. Cijan Davorin in dr. Horvat Martin. Tečaja se vršita v poslopiju realne gimnazije v Gregorčičevi ulici 2, in sicer ob ponedeljkih, torkih in četrtek ob 19. do 21. ure. Rdeči križ prosi vse udeležence in udeleženke, ki so se prijavili za ta tečaj, a v četrtek, 21. nov. t. l., niso prišli, da zanesljivo pridejo v ponedeljek, 25. novembra t. l.

PRETEP NA ZRINJSKEGA TRGU

Pred neko gostilno blizu kolodvora je prišlo do pretepa, v katerem je dobil težje poškodbe po glavi šofer Martin Pavlič, ki ga je stražnik na prijavo nekega očividca našel nezavestnega in močno krvavečega v veži gostilne. Preiskava je ugotovila, da so trije moški z granitnimi kockami obmetavali Pavliča na Zrinjskega trgu. Na Glavnem trgu so kmalu nato ustavili trgovskega slugo Jožeta Artnika in slugo brez posla Antona Paka, oba iz Teznega, ki sta priznala, da sta metala granitne kocke za ranjenim, vendar pa zanikujeta, da bi ga bila ranila. To da je povzročil čistilec oken Josip Smukovič z Aleksandrove ceste, ki je bil v njuni družbi. Po njihovi izpovedbi je Pavlič brez razloga začel preprič Artnakom. Prijel je njegovo kolo z besedami »kaj se tu kregate?« Nato se je Artnak umaknil, nakar da se je Pavlič sprijel s Smukovičem, kateremu je raztrgal hlače in ga tudi laže poškodoval. Pavliča so prepeljali v bolnišnico.

DIVJANJE PIJANEGA SOFERJA

Avtoizvošček Jožef Bolvari iz Pobrežja je včeraj okoli poldneva pripeljal po Ulici kneza Kocija z brzino, ki je po cenitvi očividcev znašala okoli 70 km, skozi viadukt ter po Plinarniški ulici proti Kacijanerjevi, kjer je na križišču z veliko brzino obrnil in peljal nazaj proti viaduktu, kjer je z blazno brzino napravil več krogov, tako da so prestrašeni ljudje zbežali na sejmische ter se zgrajali nad njegovim postopanjem. Nato se je ustavil pred gostilno pri klavnicu ter zahteval liter vina s pripombo, da se bo ubil. Natakarcia mu vina ni hotela dati, na kar je udaril z roko po steklenih vratih, da je razbil šipo ter si močno razrezal roko v zapestju. Z njegovim avtomobilom so ga prepeljali najprej na rešilno postajo, nato pa v bolnišnico. Ugotovljeno je bilo, da je vinjen. Oblast mu bo odvzela vozniško izkaznico.

V poštne službi so napredovale za kontrolorja 7. skupine Danica Miklavčičeva, za višjega prometnika 7. skupine Berta Topličeva ter za prometnika 8. skupine Danica Serajnikova, vse pri pošti Maribor I.

Ob 140 letnici rojstva škofa dr. A. M. Slomška bo drevi ob 20. v mestni stolnici cerkveni koncert pevskega društva »Maribor« s sodelovanjem prof. Ubalda Vrabca (gosli) in prof. Gregorja Zafošnika (orgle), dirigent Jan. Ev. Gašparič. Ob 21. bo spominski govor vladike dr. Tomažiča, nato pa molitve in zaključna pesem »Maribor«.

Ob proslavi 500 letnice Ivana Guttenberga bodo izdali mariborski tiskarji poseben časopis, v katerem bodo dokumentarno prikazali razvoj tiskarske in grafične umetnosti.

Društvo odvetniških pripravnikov je imelo v nedeljo sestanek, katerega sta se udeležila tudi delegat celjskih pripravnikov ter delegat Društva odvetniških uradnikov. Obravnavali so vprašanje draginskih dokladov, komisij in druga stanovska vprašanja, predvsem pa so se izrekli za čim tesnejše sodelovanje z drugimi namestniškimi organizacijami.

Na mesto venca na grob gospoda Kocpeka Matevža je daroval g. Ludovik Bajt din 100.— za zimsko pomoč.

Za Miklavža bo izšla knjiga Andersenovih pravljic, opremljena z mnogimi izrazitimi ilustracijami A. Smrekarja. Knjiga bo »solidna«, cena nizka. — Andersenove pravljice so primerne za otroke, še bolj pa po svoji globlji vedno aktualni vsebini, — za odrasle. Naklada je zelo omejena, zato hitite z nakupom! Knjigo dobite tudi v Tiskovni zadrugi, Maribor, Cankarjeva 3.

Učiteljsčniki so počastili

Prešernov spomin

Mariborski učiteljsčniki se že dokaj let marljivo spominjajo važnejših obletic iz domače in tuje književnosti. Inicijator vseh teh uspešnih praznovanj zadnjega časa je vrli češki rojak učiteljsčnik Ernest Borovka (IV. let.). Praznovali so tudi 140 letnico Prešernovega rojstva. Spored je vseboval recitacijske, deklamacijske in pevske točke. Za uvod nam je Marotti (II. letnik) dovršeno prepričevalno podal še vedno aktualno župančičevo »Pesem mladine«. Poslušalci niso varčevali s priznanjem upa polnemu interpretatorju. Sledil je slavnostni govor E. Borovke, ki nam je z vznešenimi besedami orisal delo in pomen slovenskega genija dr. Franceta Prešerna za slovenstvo in slovanstvo. Gombač je neudarno in medko brez prepotrebne patosa bral dogodek iz Prešernovega življenja. Ču-

stveno pa je Bajtova deklamirala iz »Sonetov nesreče«. Vrhunec prireditve so bile pevske točke Fabičeve in Nahtigala. Prva je odpela Vilharjevo »Nezakonsko mater«, slednji pa je pevsko uspel in prodrl s svojim prijetnim baritonom in rutiniranim nastopom ter dokazal veliko zmožnost v barvi in dinamiki glasu. Glasbeno spremstvo pri zadnjih dveh točkah je bilo poverjeno Ivnikovi in Hieronimu Žmucu. Oder v slavnostni dvorani sta okusno priredila v ta namen Francé Trnovšek in Lado Štumberger. Prireditve, ki je bila pod okriljem učiteljsčniškega Združenja M. U. N. (načelnik Gombač), je po zamisli in sporedu uspela in dosegla svoj namen.

Obisk je bil zadovoljiv, škoda le, da se prireditve niso udeležili v večjem številu tovariši iz gimnazij.

M. Dr.

m Ljudska univerza v Mariboru. Drevi ob 20. bo predaval univ. profesor in konservator dr. France Mesesnel o srbskem srednjeveškem slikarstvu. Predavanje bo do popoldnevale lepe skioptične slike.

m 8 konjev v starosti 4—10 let bo prodal 32. art. polk 26. novembra ob 10. na živalskem trgu pri mestni klavnici v Mariboru.

m Vagon je poškodoval nogo premikača državnih železnic Ivanu Ferku iz Pesnice.

m Rebra si je poškodoval, ko je padel po nesreči po stopnicah, 52-letni šofer Anton Grafer iz Maribora.

m Dve žepni tatvini. Ključavničarjevi ženi Mariji Slatinškovi je pri izstopanju iz avtobusa neznan žepar izmaknil denarnico z 99 din, kuharica Josipina Ilgo pa je v gneči na trgu pogrešila denarnico s 165 dinarji.

m Poročali smo o smrti 8 letnega Lado Juga, delavčevega sina iz Jadranske ulice. Preiskava je dognala, da se fantič ni poškodoval pri igri, temveč da sta ga napadla zvečer, ko se je vračal od sorodnikov domov z nogometno žogo v roki, dva starejša fanta, ki sta mu žogo odvzela. Med ruvanjem ga je eden izmed njih tako surovo vrgel po tleh, da je obležal nezavesten. Kmalu po prihodu domov, je začel tožiti o bolečinah v glavi. Spravili so ga v bolnišnico, kjer je zaradi pretresa možganov umrl.

m Z dvigala je padel pri gradnji novega gimnazijskega poslopja v magdalenskem predmestju 30 letni Franc Kramberger od Sv. Antona v Slov. goricah ter se precej poškodoval.

m Nogo si je zlomil pri padcu na domačem dvorišču posestnik Franc Zadnik s Pobrežja, v stanovanju pa se je ista nesreča zgodila 13 letnemu delavčemu sinu Viktorju Žigru.

m Velike težave imajo graditelji državne ceste Maribor—Fram sedaj, ko je nastopilo deževno vreme. V Slivnici so morali pokriti cesto v daljavi kakih 50 metrov z deskami, da je sploh mogoč promet, ker se sicer vozila preveč ugrezajo v blato, kakšne stranske prometne žile za preložitve prometa v drugo smer, dokler trajajo dela, pa ni.

m Moško kolo z ev. št. 2-126197 so našli ob ograji v Zagati.

m Moške zimске čevlje je neznan storilec ukradel delavcu Vilhaldu Glibiju iz nezaklenjene sobe v Einspielerjevi ulici.

m Zopet je izginila cestna signalna svetilka, last mestne občine, in sicer tokrat na križišču Ljubljanske in Parmove ulice.

* Socialni odsek podpisanega društva se tem potom, z ozirom na kratek termin vljudno obrača na vse p. n. industrijske trgovce, obrtnike in ostale zasebnike, da povoljno odgovore na naše prošnje, ki so bile te dni poslane na naslovnik. Sokol Maribor-matica.

* Trdo kožo in kurja očesa odstranimo brez bolečin, »BATA«.

m Nočno lekarniško službo bosta vršili od 23. do vključno 29. nov. Mestna lekarna pri Orlu, Glavni trg 12, tel. 25-85 ter lekarna pri sv. Roku, vogal Aleksandrove in Meljse ceste, tel. 25-32.

Narodno gledališče

Ponedeljek, 25. nov.: zaprto.
Torek, 26. nov., ob 20.: »Na cesaričin ukaz«. Red A.
Sreda, 27. nov.: zaprto.
Četrtek, 28. nov., ob 20.: »Za narodov blagor«. Red C. Premiera.
Prva dijaška predstava bo 29. t. m., ob 14.30. Igrali bodo Rostandovo »Cyrano de Bergerac«. Cene izredno nizke: od 7 do 2 din.

Kino

* Grajski kino. Danes zadnjič češka veseleogra »Na okrožnem uradu«. Vlasta Burjan kot lažni zdravnik. Smeh in zabava.
* Esplanada kino. »Baron Trenk« odlični vefilm tempa, napetosti, divne glasbe in razkošja. Hans Albers, Käthe Dorsch, Sybilla Schmitz, Oskar Sima.
* Kino Union Do vključno torka senzacijonalni dvojni spored: 1. »Orlakeve roke« s Peter Lovrejem in 2. »Jahač masčevalec« z Ken Maynardom v glavni vlogi.

Sport

Ljubljana se približuje končni zmagi

Včerašnje kolo tekem v slovenski nogometni ligi ni prineslo nikakih posebnih presenečenj, v tekmah so zmagali vseskozi favoriti. Tudi na tablici ni posebnih sprememb. Bratstvo je z zmago nad Amaterjem prehitelo Marsa, vsi ostali klubi pa so ostali na svojih prejšnjih mestih.

MARIBOR—ŽELEZNIČAR 1 : 3 (0 : 2)

Današnji lokalni »derby« zaradi hladnega vremena ni privabil na igrišče pričakovane množice gledalcev. Oba nasprotnika sta igrala precej šibkeje kot običajno, zlasti ISSK Maribor, ki je imel izredno slab dan, zlasti velja to za ožjo obrambo in napad, ki bi pri mnogih lepih situacijah, ki jih je imel, lahko bil dosežek izdatno boljši rezultat. V napadu ni strelcev, krilska vrsta je igrala preveč na napad in mnogo prepovršno krila nasprotnika, v ožji obrambi pa je imel zlasti slab dan vratar, ki je soudeležen na vseh treh dobljenih golih. Železničar je imel najboljše moči v ožji obrambi ter v obeh krilih v napadu, dočim so ostali podali povprečno igro, ki pa je bila bolj povezana, čeprav je večji del igral le z 10 igralci, ker je bil v 19. minuti po nesreči blesiran Antoličič. Pripomniti je pa tudi treba, da je Železničar nastopil brez Kardinarja in Frangeša, pa tudi Maribor je imel malo izpremenjeno postavo.

Igra je bila jako živahna in borbena, mestoma celo ostra, vendar brez incidentov. Železničar si je kot povezanost moštvo z odločnejšim napadom zmago zaslužil, Maribor z igralcem več je ubral pogrešno taktiko. Voda

stvo je dosegel v 9. min. Turk, v 20. je Staleker po lepem pobegu zvišal na 2 : 0. Po odmoru je ponovno Stalekar v 4. min. dosegel 3 gol, v 26. min. pa je Vodeb iz gneče tik pred vrati zabil častni gol za Maribor. Izrazite premoči ni imelo nobeno moštvo, igra je valovila iz polja v polje. Sodil je beograjski sodnik Djoka Živković.

V predigri so juniorji Maribora popolnoma po nepotrebnem v zadnjih minutah izgubili proti Rapidu, čeprav so vodili z 1 : 0, končni rezultat tekme je 1 : 2 za Rapida. Sodil je g. Grošelj. V juniorski tablici je prvak Maribor, drugi je Rapid, tretji Železničar, četrta Slavija.

Ostale tekme v slovenski ligi:

LJUBLJANA—MARS 3 : 1 (1 : 1)

BRATSTVO—AMATER 3 : 2 (1 : 1)

KRANJ—OLIMP 2 : 1 (1 : 0)

Srbska in hrvatska liga

V srbski ligi so bile sledeče tekme: Jedinstvo—Vojvodina 1 : 0, Žak—Bask 4 : 3, Slavija (S)—Jugoslavija (B) 4 : 6, Jugoslavija (J)—BSK 1 : 8, Bata—Gradjanski (S) 6 : 1.

V hrvatski ligi se je odigrala tekma Gradjanski—Hajduk, ki je dala rezultat 1 : 1 (0 : 1). V predigri so juniorji Dalmacije premagali juniorje Hrvatske s 3 : 0.

V rokometni tekmi je Zveza nemških visokošolcev iz Zagreba premagala SK Rapid 11 : 6 (6 : 2).

MALI OGLASI

CENE MALIM OGLASOM V malih oglasih stane vsaka beseda 56 den. najmanjša pristojbina za te oglase je din. 10.—. Družbe, breklici, dopisovanja in šenitovanjski oglasi din. 1.— po besedi. Najmanjši znesek za te oglase je din. 12.—. Debelo tiskane besede se računajo dvojnó. Oglasi davek za enkratno objavo znaša din. 2.—. Znesek za male oglase se plačuje takoj pri naročilu, oziroma se to vpisuje v osumu skrbaj z naročilom ali pa po poštni upložiteli na čekovni račun št. 11.409.—. Za vse oismene odgovore glede malih oglasov se mora priložiti znak za 8 den.

OBRT - TRGOVINA

KERAMIKA

Hišni posestniki in najemniki, preglejte Vaše peči in štedilnike, predno nastopi zima. Vsa pečarska in keramična dela izvršuje solidno in poceni Anton Rajšp, Maribor. Orožnova 6, kjer si lahko ogledate veliko zalogo. Prvo vrstne ploščice ter peči. — Stavbeniki in pečarji popust. 5212-13

SLUŽBO DOBI

Sprejem takol dobro. SIVILSKO POMOČNICO in pomočnika. Valvazorjeva 30. Magdalenska oblačilnica. 20430-2

preizkušen redilni prašek za svinje pospešuje apetit in hitro zdebelenje. Uspeh zagarantirani! 1 zav. REDINA stane din. 8.—. Poština povzete za 1, 2, 3 ali 4 zav. din. 11.—. DROGERIJA KANC Maribor, Tyrševa ulica 1 in vse podeželske trgovine

KAMNOSEŠKEGA POMOČNIKA BRUSAČA za marmor in granit sprejme Kunovar Franjo, kamnosek. Sv. Krtz-Ljubljana. 20425-2

POSEST

OSKRBNIK

Prevzamem več hiš v oskrbo. Cenj. ponudbe na oglasni oddelček »Večernika« pod »Oskrbnik«. 20422-11

GOSTILNA

v bližini Maribora se odda v najem, ožir, na račun. Naslov v ogl. odd. »Večernika«. 20429-11

POHIŠTVO-OPREMA

Masivno HRASTOVO SPALNICO prodam. Naslov v ogl. odd. »Večernika«. 20423-17

Kupim malo rabljeno, črno polirano hrastovo PISALNO MIZO in manjšo kombinirano knjižno omaro. Ponudbe poslati na ogl. odd. lista pod šifro »Dobro ohranjeno«. 20427-17

ŽENSKI KOTICEK

NOGAVICE

rokavice, perilo, trikotaja, volna, pletenine. Oset »Mara« Koroška 26, poleg tržnice. 16799-18

ASTROLOŠKA SPECIALISTKA MME. FELICITAS sprejema ob torkih in petkih. Sodn. aulica 26, III/8. 20424-18

OBVESTILA

HERGOLDA FRANCA

prosim, da se takoj javi radi podpisa pogodbe. Zelo nujno! Hergold Viktor, Gradišče 52, Slovenjgradec. 20426-26

VOZILA

B. S. A. MOTOR

500 ccm, poceni prodam. — Ljubljanska 32. 20421-22

Oglašujte!

Kupujemo in prodajamo:

Hranilne knjižice, vrednostne papirje, valute po najugodnejših cenah

Preskrbujemo:

dolgoročna posojila na nepremičnine

Prodajamo:

Srečke državne razredne loterije

Bančno kom. zavod

Maribor, Aleksandrova 40

RAZNO

DARILA ZA MIKLAVŽA IN BOŽIC

izbirajte že sedaj, dokler je še velika izbira, pri M. Sterbal, torbarstvo, Aleksandrova c. 42. Trg svobode 6. 20428-28

Pelikan

Če hočeš komu kaj podariti, mu podari Pelikan, tehniško dovršeno nalivno pero!

Drugi sportni klub na Pobrežju

V Sokolskem domu na Pobrežju je bil včeraj prav dobro obikan ustanovni občni zbor novega sportnega kluba SSK Bratstva, ki ga je vodil predsednik pripravljalnega odbora Franjo Koc, ki je uvodoma pozdravil zastopnike župana Karla Stržina, SNZ dr. Vauhnika, ISSK Maribora in MNP Viljema Miheljaka, Sokola Pobrežja Albina Bana, NSZ šimeka Franja ter zastopnika kolesarskega kluba Olimpia. Bratstvo je v prvenstvu »divjih klubov« odneslo naslov prvaka ter ima danes 37 članov. Po poročilih so bila prečitana pravila.

Pri volitvah je bil izvoljen za predsednika Jože Mihelač, za podpreds. Janko Koc, za tajnika Anton Mihelač, za blagaj-

nika Ivan Zigert, gospodar bo Stojan Harb, načelnik nogometnega odseka Albin Ban, načelnik lahko-atletikega odseka Rudi Gerželj, Odborniki: Zmavc, Jagasič, Klajnsček, Lešnik, Pelikan, Markežič, Rojko. Nadzorni odbor tvorijo Renčelj Milan, Mikelič Ludvik, Požar Anton, razsodišče pa dr. Miloš Vauhnik, mr. ph. Ciril Maver in župan Karel Stržina. Pri slučajnostih so pozdravili občni zbor navzoči zastopniki. Zlasti je bilo toplo pozdravljeno zagotovilo župana Stržine, da bo pobreška občina vsestransko podprla delovanje kluba.

Novi klub bo za enkrat gojil nogomet in lahko atletiko, vprašanje sprejema v SNZ se bo reševalo na današnji seji MNP.

Pekovski SK — SSK Maraton 5 : 2

V dvorani Sokolskega doma je bil včeraj propagandni rokoborski dvoboj med Pekovskim SK in SSK Maratonom, ki se je končal z nepričakovano visoko zmago PSK. Kljub propagandnemu značaju je vladalo za prireditev precej zanimanja, ker je bil to zadnji nastop pred državnim prvenstvom v Zagrebu. Rezultati v posameznih kategorijah so sledeči:

Bantam: Seibert (P)—Dolinshek M. (M)

1:0, toč v 33 sek., perolahka: Jezernik (P)—Dolinshek L. (M), 1:0, tuš v 21. min., lahka: Savorič (P)—Babič (M) 1:0, tuš v 20 min., welter: Kangler (P)—Ivančič (M) 0:1, tuš v 2. min., srednja Fišer (P)—Verbošt (M) 1:0, zmaga po točkah, polteška: Pirher (P)—Orešnik (M) 1:0, tuš v 11 min., težka: Skrofič (P)—Vidic (M) 1:0. Vidic je že v 1 min. odstopil zaradi blesure pri treningu.

s. V finalni pokalni tekmi v Celju je Celje premagalo Jugoslavijo 8 : 1 (2 : 1) ter si priborilo pokal celjske podzveze.

Drobne novice

REGULIRAJTE KLANCE NA VURBERŠKI CESTI

Tudi ob levem bregu Drave vodi iz Ptujja v Maribor prometna žila, ki je le za malenkost daljša kot pa na Dravskem polju. Vodi med prijaznimi griči iz Ptujja preko Vurberka do Sv. Martina, nakar prejde na poljsko stran čez dupleški most. Svoj pomen pa izgubi ta cesta z nevarnimi klanci, znanimi pod imenom »farovšek« pod Vurberkom, kjer beleži kronika pogoste karambole in smrtnih nesreče. O regulaciji te ceste so že večkrat razpravljali, vendar se načrt do danes ni uresničil. Na posebnem komisijemskem ogledu so odobrili načrt, da dočela odpravijo vurberški klanec tako, da zgrade novo avtomobilsko cesto ob obrežju Drave od Ptujja do Sv. Martina.

Gradnjo so preračunali na 4 milj. din., kar bi se danes znatno podražilo. To bi bila najidealnejša zveza med Ptujem in Mariborom, ki bi odgovarjala kraljevnim potrebam in tujskemu prometu. »Farovšek« pa bi se izpremenil v občinsko cesto. Medtem ko je gradnja nove ceste in regulacija klanca na mrtvi točki, je vedno nujnejša potreba, da se v »farovšku« nekaj ukrene, ker z razdrapanostjo vedno bolj ogroža promet. Ker danes ni izgledov, da bi gradili v bližnji bodočnosti novo cesto, je treba vsaj zasilno regulirati vurberški klanec.

n Precej močan potres je spet zabeležila seizmološka postaja na Tašmajdanu pri Beogradu. Epicenter tega potresa je oddaljen 170 km od postaje. n Tudi Sarajevo bo dobilo radijsko postajo. Vsa kulturna društva so o tem sklopala ter izbrala odbor, ki bo načrt uresničil.

Miklavževa darila

lepa in cenena, za otroke ter odrasle dobite v knjigarni in papirnici TISKOVNE zadruge Cankarjeva

Albumi, slikanice, knjige, pisarniške potrebščine, nalivna peresa, avtomatni svinčniki, mape itd.